

PHARMAZETA

ASKLEPIY Group

Фармацевтик даракчи

Фармацевтика
саноатини

РАҚАМЛАШТИРИШ:

ASKLEPIY Group
бош директори
Анвар Толибов билан суҳбат

январь 2026 й.

ФАРМАЦЕВТИКА САНОАТИНИ РАҚАМЛАШТИРИШ: "ASKLEPIY GROUP" БОШ ДИРЕКТОРИ АНВАР ТОЛИБОВ БИЛАН СУҲБАТ (2-3 БЕТ) ЎЗБЕКИСТОН ФАРМАЦЕВТИКА БОЗОРИНИНГ ТАҲЛИЛИЙ ШАРҲИ (4-7 БЕТ) ЎЗБЕКИСТОН ФАРМАЦЕВТИКА СОҲАСИДАГИ АСОСИЙ ЎЗГАРИШЛАР ШАРҲИ, 2026 ЙИЛ ЯНВАРЬ (8-9 БЕТ) АНАЛЬГЕТИК ТЕРАПИЯДАГИ КОФЕИН: ОҒРИҚ БИЛАН КУРАШИШ НИНГ ЗАМОНАВИЙ УСУЛЛАРИДА ТАЪСИРНИ КУЧАЙТИРИШ (10-11 БЕТ) ТИВОМАКС: ҲОМИЛАНИНГ БАЧАДОН ИЧИДАГИ РИВОЖЛАНИШНИНГ КЕЧИКИШНИ ПАТОГЕНЕТИК ДАВОЛАШ (12-13 БЕТ) ОҒРИҚҚА ЧИДАШНИНГ НИМА КЕРАГИ БОР? ЗАМОНАВИЙ ХАВФСИЗ ОҒРИҚСИЗЛАНТИРИШ УСУЛИ (14-15 БЕТ) ДОЛЗАРЬ ХАВФ: ГЕЛЬМИНТОЗЛАР ВА УЛАРНИНГ ИНСОН САЛОМАТЛИГИГА ТАЪСИРИ (16-17 БЕТ) ЎЗИГА ИШОНГАН ЭРКАК: ТўЛАҚОНЛИ ҲАЁТ САРИ ЙЎЛ (18 БЕТ) ТОВАР ЖОЙЛАШТИРИШ САНЪАТИ: ЖАВОНДАН СОТУВГАЧА (19 БЕТ) МУҲАББАТ, ЧЕГАРАЛАР ВА ИЧКИ ТАЯНЧ: БОЛАЛАР ПСИХОЛОГИНИНГ НУҚТАИ НАЗАРИ (20-21 БЕТ) ШАМОЛЛАШНИНГ ҚИЁФАЛАРИ КўП: НИМА УЧУН ДАРҲОЛ ҲАРАКАТ ҚИЛИШ ЗАРУР? (22 БЕТ) ПЕДИАТРИЯДАГИ 6ТА АФСОНА: БОЛАНИНГ СОҒЛИҒИНИ АСЛИ ДА НИМА ҲИМОЯ ҚИЛАДИ? (23 БЕТ)

СУҲБАТ

Фармацевтика саноатини рақамлаштириш: "ASKLEPIY Group" бош директори Анвар Толибов билан суҳбат

Сўнгги йилларда рақамли трансформация фармацевтика соҳасининг қиёфасини жадал ўзгартирмоқда. Янги дори воситаларини ишлаб чиқишдан тортиб беморлар билан мулоқотгача – барча жараёнларда рақамли технологиялар жорий этилмоқда. Ушбу ўзгаришларнинг фармацевтика компаниялари бизнеси ва стратегиясига таъсирини муҳокама қилиш мақсадида "ASKLEPIY Group" бош директори Анвар Толибов билан суҳбатлашдик.

Екатерина Доронкина

Рақамлаштиришнинг фармацевтик корхоналарнинг фаолиятига таъсири

Бугунги кунда рақамлаштириш деярли барча жараёнларни – дори воситаларини ишлаб чиқишдан тортиб логистика ва беморлар билан алоқাগача қамраб олмақда. У тадқиқотларни тезлаштиради, жараёнлар шаффофлигини оширади, операцион хатоларни камайтиради ва маълумотларга асосланган қарор қабул қилиш имконини беради.

Фармацевтлар ва шифокорлар учун бу дориларнинг барқарор сифатини, дори-дармонларнинг яхшироқ мавжудлигини ва беморлар билан ишлаш учун аниқроқ маълумотларни таъминлайди.

Таъминот ва ишлаб чиқариш занжиридаги рақамли ечимлар

Бизнинг амалиётимизда омбор ва логистика жараёнларини автоматлаштириш асосий элементга айланди. Замонавий омборни бошқариш тизимлари реал вақт режимида препаратлар ҳаракатини кузатиш, қолдиқларни прогноз қилиш ва нуқсонлар хавфини минималлаштириш имконини беради.

Шунингдек, ишлаб чиқариш жараёнларининг рақамли мониторинги – муҳит параметрлари, партиялар сифати ва ускуналарнинг техник ҳолатини назорат қилиш фаол жорий этилмоқда. Бу ишлаб чиқаришнинг барқарорлигини ва GMP жаҳон стандартларига мувофиқлигини оширади.

NIKA PHARM мисолида, биз дори воситасининг киритилишидан то дорихона тоқчаларига етиб боришигача бўлган шаффоф тизимга эгамиз. Бу шуни англатадики, ишлаб чиқаришнинг ҳар

бир босқичи қайд этилади ва биз босқичлар занжирини батафсил маълумотларгача биламиз: масалан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотимизнинг у ёки бу қадоғини ким қадоқлаганини.

Big Data ва сунъий интеллект

Сунъий интеллект, айниқса, талабни башорат қилиш ва етказиб беришни режалаштиришда жуда фойдали. Тахлилий моделлар мавсумийлик, эпидемиологик тенденциялар ва беморларнинг хатти-ҳаракатларини ҳисобга олиш имконини беради. Глобал йўналишда бундай технологиялар аллақачон дори воситаларини ишлаб чиқишни тезлаштириш ва клиник тадқиқотларни оптималлаштириш учун қўлланилмоқда.

Биз портфелни бошқариш ва маркетинг стратегиялари самарадорлигини ошириш учун маълумотлар тахлилин босқичма-босқич жорий этмоқдамиз, аммо бу воситалар мамлакатимизда эндигина қўлланила бошлади ва ҳали кенг тарқалмаган.

Электрон рецептлар ва рақамли коммуникациялар - бу қанчалик муҳим?

Электрон рецептлар соғлиқни сақлашни рақамлаштиришнинг энг амалий воситаларидан биридир. Улар хатолар эҳтимолини камайтиради, рецептларнинг шаффофлигини ва беморлар учун қулайликни оширади. Бундан ташқари, рақамли алоқа каналлари – онлайн дорихоналар, мобил иловалар, таълим платформалари - беморни даволаш давомида қўллаб-қувватлаш ва даволанишга содиқликни ошириш имконини беради.

Шифокор учун бу қоғоз ишларини камайтириш ва тайинлашнинг тўғрилигини автоматик назорат қилиш имконини беради: тизим дориларнинг номуво-

фиқлиги ёки дозалаш хатолари ҳақида огоҳлантириши мумкин.

Фармацевтлар учун электрон рецепт дори-дармонларни тақдим этишни осонлаштиради – маълумотлар аллақачон тизимда мавжуд, уларни қўлда қайта кўриб чиқиш ёки текширишнинг ҳожати йўқ. Бу хатолар хавфини камайтиради ва беморларга хизмат кўрсатишни тезлаштиради.

Фармацевтика саноати учун бу айниқса муҳим: талабнинг аниқроқ тахлили пайдо бўлади, бозор эҳтиёжлари яхшироқ башорат қилинади, шифокор, дорихона ва бемор ўртасидаги ўзаро алоқа тезроқ ва хавфсизроқ бўлади.

Рақамли трансформация йўлидаги тўсиқлар

Асосий тўсиқлар технологиялар эмас, балки ташкилий ўзгаришлардир. Булар ходимларни ўқитиш, инфратузилмага сармоя киритиш, маълумотлар хавфсизлиги масалалари ва тартибга солиш талабларига мослашишдир. Бироқ, жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, ушбу инвестициялар хизматлар самарадорлиги ва сифатини ошириш орқали ўзини оқлайди.

"ASKLEPIY Group"нинг рақамлаштириш соҳасидаги режалари

Биз ягона рақамли экотизимни янада ривожлантиришни режалаштирмоқдамиз: савдо тахлили, логистика ва ишлаб чиқаришни интегратсиялаш, беморлар учун рақамли хизматларни кенгайтириш, сифатни прогноз қилиш ва назорат қилишда сунъий интеллектдан фойдаланиш, шунингдек, шифокорлар ва фармацевтларнинг профессионал ҳамжамияти билан онлайн алоқа каналларини ривожлантириш.

Рақамлаштириш замонавий

СУҲБАТ

фармацевтиканинг пойдеворига айланмоқда. У бизнес самарадорлигини оширади, дори-дармонлар сифатини яхшилайти

ва беморлар билан мулоқотни янада қулай ва шаффоф қилади.
Бугунги кунда рақамли технологияларга фаол сармоя кири

таётган компаниялар келажак саноат стандартларини шакллантирмоқда. Мамлакатимизда ҳам "ASKLEPIY Group" ушбу

тизимнинг асосий ҳаракатлантирувчи кучи ҳисобланади.

Риноксил®

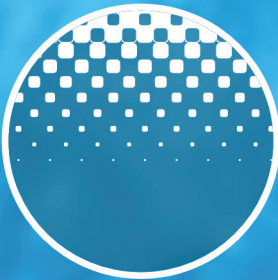
Бурун битишига қарши восита!

12 соатли таъсир

Ментолли

Тенг тақсимлаш

Эвкалипт экстракти билан

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

Ўзбекистон фармацевтика бозорининг таҳлилий шарҳи

Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳам ички иқтисодий жараёнларни, ҳам соғлиқни сақлаш соҳасидаги глобал тенденцияларни акс эттириб, барқарор ижобий ўсишни намойиш этмоқда. Сифатли дори-дармонларга бўлган талабнинг ошиши, истеъмол қилиш моделларининг ўзгариши, нархларнинг тебраниши ва мавсумий омилларнинг таъсири соҳа ривожланишининг мураккаб, бироқ умуман олганда прогноз қилиш мумкин бўлган йўналишини шакллантирапти.

Камилла Мусаева

1. 2025 йилнинг 9 ойи яқунлари бўйича Ўзбекистон фармацевтика бозори

1. Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажми (IQVIA)

1-графикда Ўзбекистон бозорининг 2024 йил январидан 2025 йил сентябргача бўлган динамикаси миллион АҚШ долларида (1-график) ва қадокларда (2-график) акс эттирилган.

IQVIA Proxima ойлик аудити маълумотларига кўра, 2025 йил сентябрь ойида Ўзбекистон фармацевтика бозори 204,9 миллион АҚШ доллари қийматига ва 83,1 миллион қадок ҳажмига етди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ўсиш қиймат

жиҳатидан 36,4 фоизни, натурал кўринишда эса 24,2 фоизни ташкил этди. Бу бозорнинг барқарор ўсиб бораётганини ва мустаҳкам талаб сақланиб қолаётганини кўрсатмоқда.

2025 йилнинг бошидан бери бозор жадал ривожланиш босқичига ўтди: ойлик ҳажмлар изчил равишда ортиб бормоқда, ўсиш суръатлари эса янги юқори кўрсаткичларга эришмоқда. Ўзбекистон Марказий Осиё фармацевтика бозорининг асосий ўсиш омилларидан бирига айланмоқда. Бу эса талабнинг ошиши ва умуман соҳанинг ривожланиш суръати кучайиб бораётганидан далолат беради. 2025 йил сентябрь ойида

қадоклашнинг ўртача нархи 2,47 АҚШ долларини ташкил этди, бу 2024 йил сентябрь ойидагига (2,25 АҚШ доллари) нисбатан 9,78 фоиз юқоридир.

Бозор изчил равишда юқори нарх сегментларига силжиб бормоқда, бу эса импорт ва бренд дори воситаларининг улуши кучайишини акс эттиради, айни пайтда нархларнинг ўсиш суръати секинлашмоқда.

Дори воситаларига нархларни давлат томонидан тартибга солишнинг жорий этилишини ҳисобга олган ҳолда, иккинчи ярим йилликда RX сегментида нархлар пасайиши кутилмоқда. Шу билан бирга, кутилаётган пасайиш ОТС тоифасидаги

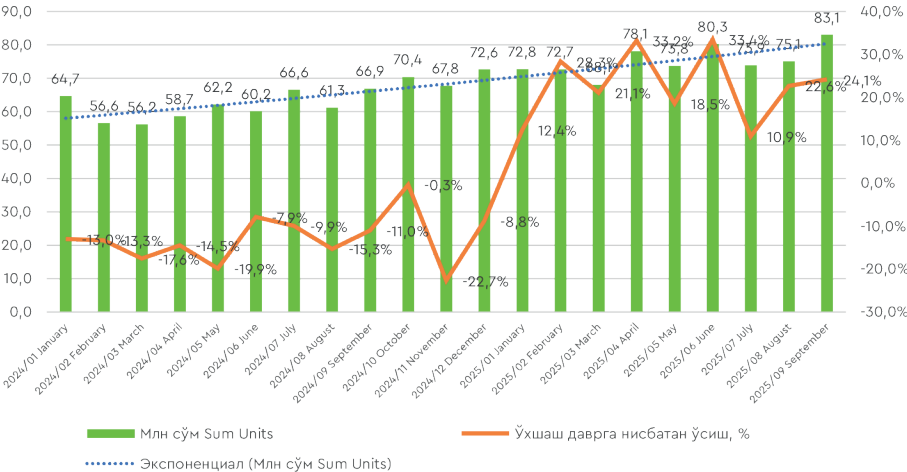
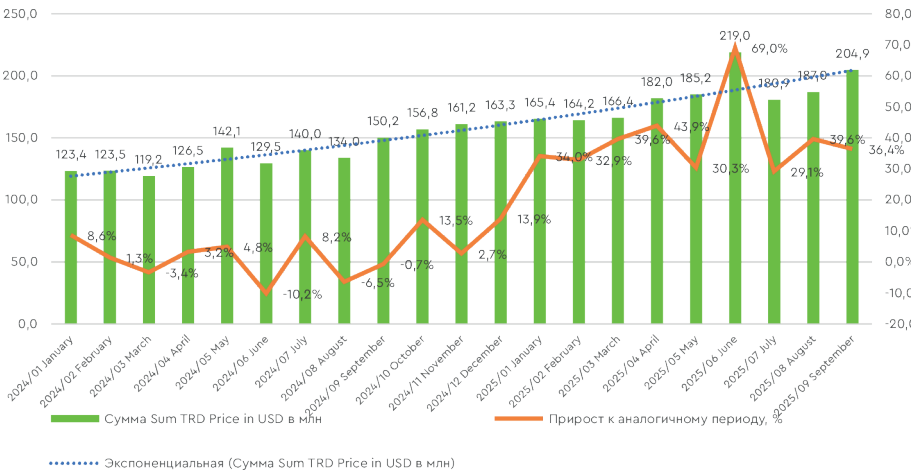
нархларнинг ўсиши билан қисман қопланади, бу эса бозорда ўртача қадоклаш қийматининг умумий ижобий динамикасини сақлаб қолиш имконини беради.

2. Ўзбекистон бозорининг тузилиши

2.1. Турли нарх тоифаларидаги дори воситаларини истеъмол қилиш тузилиши

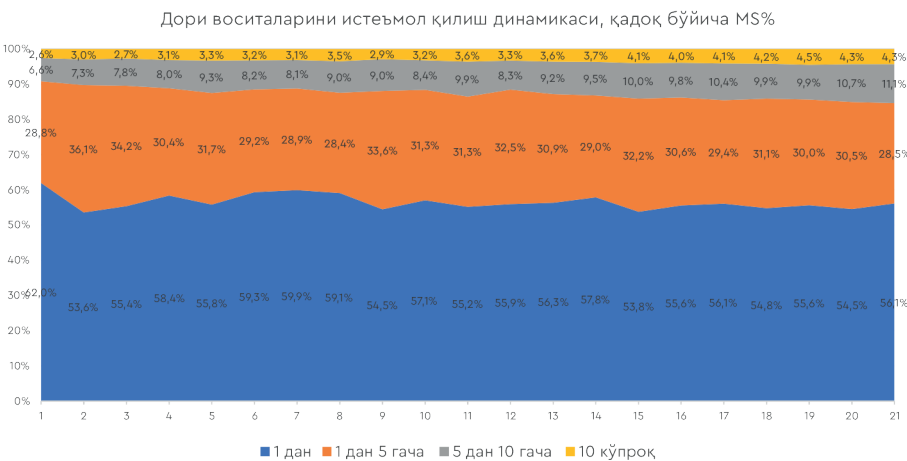
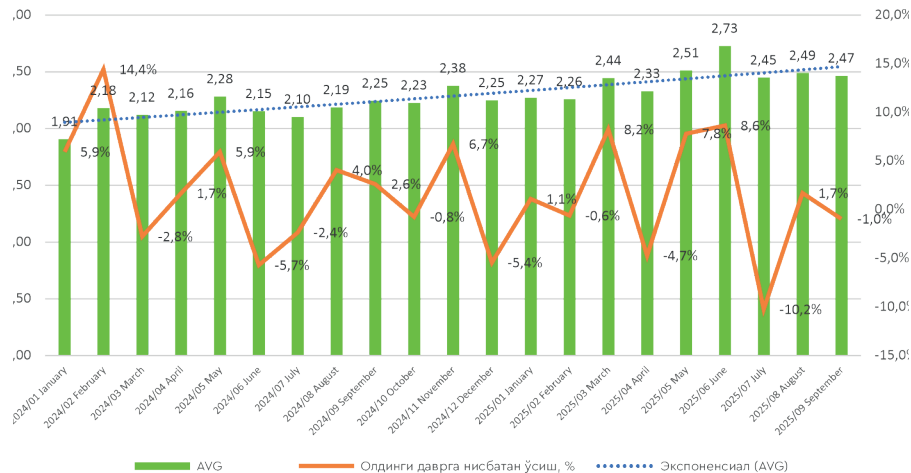
Турли нарх тоифалари кесимида дори воситаларини истеъмол қилиш динамикаси (қиймат ифодасида) 4-графикда кўрсатилган.

Нарх сегментлари бўйича бозор тузилмаси

1-график
Ўзбекистон фармацевтика бозорининг ойлик ҳажми, млн АҚШ доллари. IQVIA 09/2025

3-график
Қадоклашнинг ўртача ойлик нархи, АҚШ доллари ҳамда нархнинг ўтган ойга нисбатан ўсиш фоизи. IQVIA 09/2025

2-график
Ўзбекистон фармацевтика бозорининг ойлик ҳажми, миллион қадок. IQVIA 09/2025

4-график

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

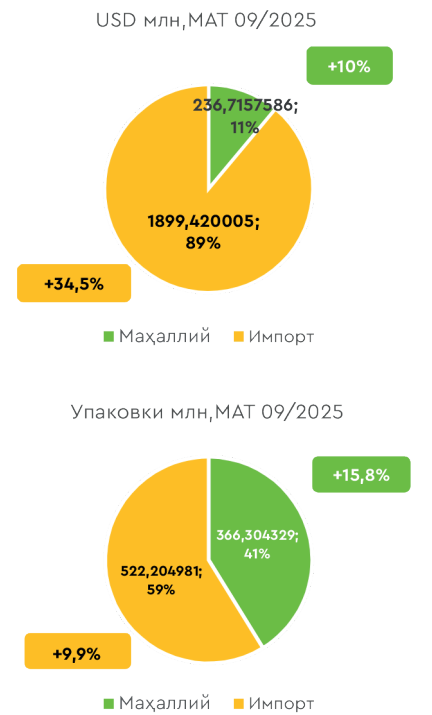
Истеъмол таркиби аста-секин юқори нарх сегментларига қараб ўзгармоқда.

1 АҚШ долларигача бўлган дори-дармонлар улуши изчил равишда қисқармоқда, 1-5 АҚШ доллари ва 5-10 АҚШ доллари тоифалари эса ижобий ўсиш суръатини кўрсатмоқда.

10 АҚШ долларида юқори сегмент ҳам ўз ўрнини му-стаҳкамлаб, бозорнинг қимма-троқ брендларга ўтишини акс эттирмоқда.

2.2. Импорт ва маҳаллий дори воситаларининг нисбати

Импорт ва маҳаллий препа-ратлар ҳажмининг ўзаро нисбати 5-графикда акс эттирилган.

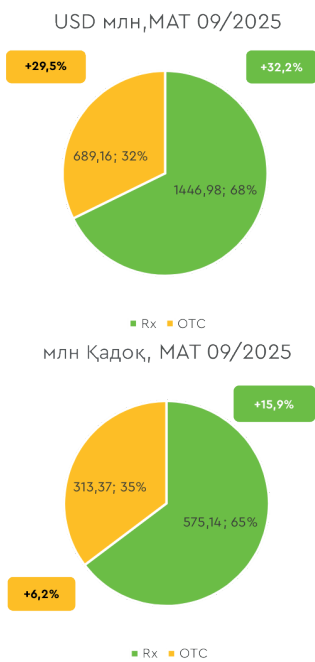
5-график

Қиймат жиҳатидан бозор деярли тўлиқ импортга йўнал-тирилган: 89 фоиз импортга қарши 11 фоиз маҳаллий ишлаб чиқаришга тўғри келади. Им-порт қилинган дори воситалари савдоси 34,5 фоизга ошган бўлса, маҳаллий дорилар савдоси атиги 10 фоизга кўпайган.

Қадоқларда вазият анча му-возанатли кўринади: 59 фоизи импорт ва 41 фоизи маҳаллий дори воситаларига тўғри келади. Иккала сегмент ҳам ўсишни на-мойиш этди – импорт 9,9 фоизга, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар эса 15,8 фоизга кўпайди.

Шуни таъкидлаш жоизки, сўнгги йилларда тартибга солув-чи орган томонидан кўрилган чора-тадбирлар маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг на пул, на микдор жиҳатидан қутилган да-ражада мавқеини мустаҳкамлай олмади. Ҳозирги кунда маҳаллий компаниялар нисбатан муваф-фақиятли равишда асосан оддий, технологик бўлмаган маҳсулот-лар ҳисобига паст нархли сег-ментдаги улушини оширмоқда.

2.3. Рецепт билан ва рецептсиз бериладиган дори воситаларининг нисбати

6-график

6-графикда Ўзбекистонда рецепт билан ва рецептсиз бериладиган дори воситалари ҳажмининг ўзаро нисбати кўр-сатилган.

2025 йил сентябрь ойи якун-ларига кўра, Ўзбекистон фарма-цевтика бозори даромадининг 66,3 фоизини – 1,65 миллиард долларни рецепт бўйича дори воситалари (RX) ташкил этди, рецептсиз сегмент (OTC) эса 33,7 фоиз ёки 837,5 миллион долларни таъминлади. Иккала йўналиш ҳам ўхшаш динами-кани намоиш этди: RX йиллик 29,3% га, OTC эса 32,2% га ўсди.

Натурал кўринишда RX улу-ши сотувларнинг 57,6 фоизини (813,7 миллион қадоқ), OTC эса 42,4 фоизини (575,4 милли-он) ташкил этди, бунда ўсиш суръатлари ҳам яқин бўлди: мос равишда +4,2% ва +3,5%.

Рецепт бўйича дори-дармон-лар нархини давлат томони-

дан қатъий тартибга солиш RX сегментининг фойда чегараси-ни чеклайди ва даромад олиш имкониятини камайтиради. Шу билан бирга, OTC тоифасидаги эркин нарх белгилаш компани-яларга устамани янада мосла-шувчан бошқариш ва рецептли дорилар бўйича даромадлилик пасайишини қисман қоплаш имконини беради. Натижада, тартибга солинадиган RX ва юқори фойда келтирувчи OTC ўртасидаги мувозанат фарма-цевтика бозорининг барқарор ўсишини таъминлайди: иккала сегмент ҳам қиймат ва натурал кўринишда таққосланадиган ўсиш суръатларини кўрсат-моқда.

2.4. АТС гуруҳлари бўйича дори воситаларини сотиш таркиби

Ўзбекистонда MAT/2025/09 (IQVIA) даври учун I даражали АТС-гуруҳлари бўйича дори воситаларининг дорихона сотувлари нисбати 1-жадвалда келтирилган.

2025 йил сентябрь ойда дорихона савдолари таркибида учта асосий АТС гуруҳи даро-мад бўйича етакчи ўринларни эгаллайди.

Қон ва қон ҳосил қилувчи аъзоларга таъсир этувчи препа-ратлар (B гуруҳи) пешқадамлик-ни сақлаб қолмоқда – уларнинг савдоси 352 миллион АҚШ дол-ларидан ошиб, бу тоифани бо-зордаги энг йирик категорияга айлантирди. Антикоагулянтлар ва камқонликни даволаш воси-таларига бўлган барқарор талаб ушбу гуруҳнинг мустаҳкам мавқеини таъминламоқда.

Иккинчи ўринда юрак-қон

томир тизими учун дори воси-талари (C гуруҳи) тахминан 213 миллион АҚШ доллари айлан-маси билан жойлашган. Сурун-кали юрак-қон томир касалли-кларининг кенг тарқалганлиги ушбу сегментда барқарор талаб-ни қўллаб-қувватламоқда.

Учинчи ўринни овқат ҳазм қилиш ва моддалар алмаши-нуви учун воситалар гуруҳи (A гуруҳи) эгаллаган бўлиб, уларнинг савдоси 81 миллион АҚШ долларида ошган. Кате-гориянинг ўсиши ошқозон-ичак тракти ва метаболик бузили-шларни даволаш учун дори-дар-монларга доимий эҳтиёж билан боғлиқ.

Бу учта гуруҳ Ўзбекистон фармацевтика бозори дарома-дининг асосини (тахминан 38%) ташкил этиб, унинг динамика-сини шакллантиради ва риво-жланишнинг асосий йўнали-шларини белгилайди.

3. Дори воситаларининг ишлаб чиқариш шаклларига қараб сотувнинг тақсимланиши

Ўзбекистон бозори ҳамон қаттиқ дори шаклларига йўнал-тирилган бўлиб (бозорнинг 39,2 фоизи), улар шубҳасиз етак-чилик қилмоқда. Улар вита-минлар, гастроэнтерология ва тизимли дорилар тоифаларида асосий айланмани шаклланти-ришни давом эттирмоқда.

Инексион дори воситала-ри иккинчи ўринни эгаллаб турибди (бозорнинг 33,6 фоизи), барқарор ўсишни кўрсатмоқда ва касбий сегментнинг асосий ҳаракатлантирувчи кучларидан бири бўлиб қолмоқда.

Оғиз орқали қабул қилина-

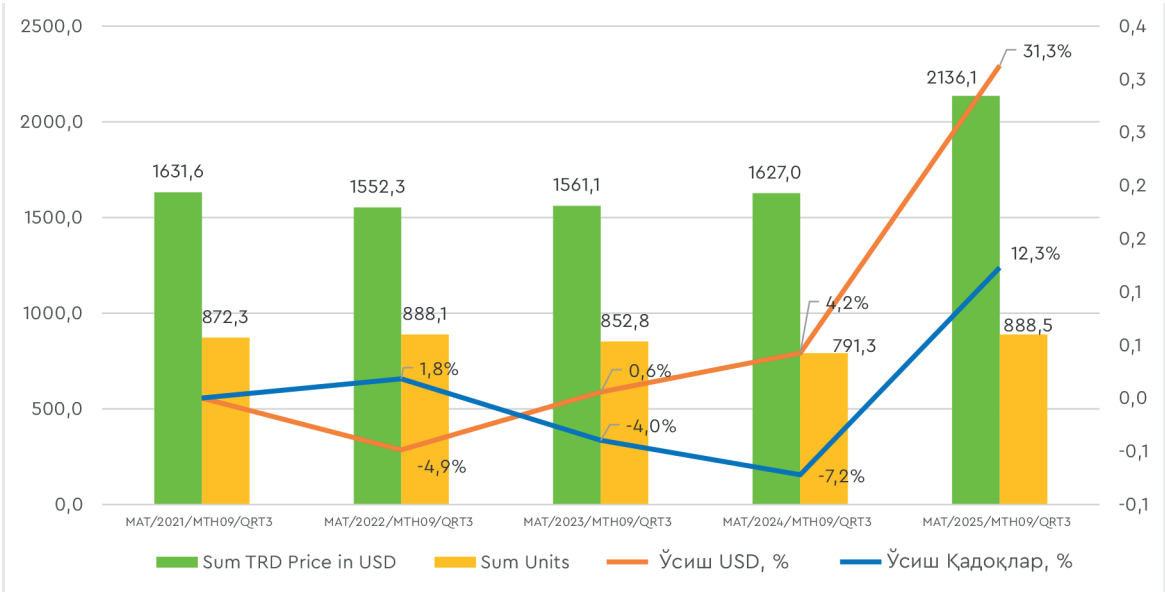
	млн қадоқ млн да				млн USD млн да			
	MAT/2025/MTN09	ўсиш, қадоқ	MS, %, қадоқлар	ўсиш MS, %, қадоқлар	MAT/2025/MTN09	ўсиш, USD	MS, %, USD	ўсиш MS, %, USD
~	26,63	20,2%	3,0%	0,2%	81,11	56,5%	3,8%	0,6%
A - ОВҚАТ ҲАЗМ ҚИЛИШ ТИЗИМИ ВА МОДДАЛАР АЛМАШИНУВИ	113,78	10,7%	12,8%	-0,2%	352,20	32,6%	16,5%	0,2%
B - ҚОН ВА ҚОН ЯРАТИШ ОРГАНЛАРИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ПРЕПАРАТЛАР	191,53	35,0%	21,6%	3,6%	251,44	16,4%	11,8%	-1,5%
C - ЮРАК-ТОМИР ТИЗИМИ	41,00	14,5%	4,6%	0,1%	213,11	41,2%	10,0%	0,7%
D - ТЕРИ КАСАЛЛИКЛАРИНИ ДАВОЛАШ УЧУН ПРЕПАРАТЛАР	74,98	-8,8%	8,4%	-2,0%	64,24	40,2%	3,0%	0,2%
G - СЎЙДИК-ЖИНСИЙ ТИЗИМ ВА ЖИНСИЙ ГОРМОНЛАР	19,16	17,9%	2,2%	0,0%	95,83	23,7%	4,5%	-0,3%
H - ТИЗИМЛИ ҚўЛЛАНИШ УЧУН ГОРМОНАЛ ДОРИ ВОСИТАЛАРИ (ЖИНСИЙ ГОРМОНЛАР ВА ИНСУЛИНЛАР БУНДАН МУСТАСНО)	9,52	15,1%	1,1%	0,0%	26,71	42,9%	1,3%	0,1%
J - ТИЗИМЛИ МИКРОБЛАРГА ҚАРШИ ПРЕПАРАТЛАР	140,45	2,4%	15,8%	-1,5%	275,64	27,1%	12,9%	-0,4%
L - ЎСМАГА ҚАРШИ ВА ИММУНОМОДУЛЯТСИЯЛОВЧИ ПРЕПАРАТЛАР	12,51	19,4%	1,4%	0,1%	89,29	26,9%	4,2%	-0,1%
M - СУЯК-МУСКУЛ ТИЗИМИ	54,19	16,2%	6,1%	0,2%	221,05	38,7%	10,3%	0,6%
N - НЕРВ ТИЗИМИ	93,25	4,3%	10,5%	-0,8%	205,05	31,0%	9,6%	0,0%
P - АНТИПАРАЗИТАР ДОРИЛАР, ИНСЕКТИЦИДЛАР ВА РЕПЕЛЛЕНТЛАР	4,30	7,8%	0,5%	0,0%	6,73	21,4%	0,3%	0,0%
R - РЕСПИРАТОР ТИЗИМ	92,45	14,0%	10,4%	0,2%	197,48	31,9%	9,2%	0,0%
S - СЕЗГИ ОРГАНЛАРИ	11,22	3,1%	1,3%	-0,1%	27,82	6,0%	1,3%	-0,3%
V - БОШҚА ПРЕПАРАТЛАР	3,52	63,1%	0,4%	0,1%	28,44	75,4%	1,3%	0,3%
Умумий натижа	888,51	12,3%	100%		2 136,14	31,3%	100%	

1 жадвал

	млн ўсиш млн да				млн USD млн да			
	MAT/2025/MTN09	ўсиш, қадоқ	MS, %, қадоқлар	ўсиш MS, %, қадоқлар	MAT/2025/MTN09	ўсиш, USD	MS, %, USD	ўсиш MS, %, USD
A - ОҒЗАКИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ УЧУН ҚАТТИҚ ШАКЛЛАР ОДДИЙ	275,79	8,9%	31,0%	-1,0%	807,80	31,6%	37,8%	0,1%
B - ОРАЛ ҚАБУЛ ҚИЛИШ УЧУН ҚАТТИҚ ШАКЛЛАР, РЕТАРД	4,28	26,9%	0,5%	0,1%	29,92	35,2%	1,4%	0,0%
D - ОДДИЙ СУЮҚ ШАКЛЛАР	76,21	13,7%	8,6%	0,1%	267,19	42,2%	12,5%	1,0%
F - ОДДИЙ ПАРЕНТЕРАЛ ШАКЛЛАР	371,08	19,7%	41,8%	2,6%	704,95	28,4%	33,0%	-0,7%
G - ПАРЕНТЕРАЛ РЕТАРД ФОРМАЛАРИ	0,29	139,9%	0,0%	0,0%	12,07	126,1%	0,6%	0,2%
H - РЕКТАЛ ТИЗИМЛИ ТАЪСИР ШАКЛЛАРИ	12,86	21,7%	1,4%	0,1%	47,00	31,0%	2,2%	0,0%
I - НАЗАЛ ТИЗИМЛИ ТАЪСИР ШАКЛЛАРИ	0,35	-15,4%	0,0%	0,0%	2,10	0,0%	0,1%	0,0%
J - ТИЗИМЛИ ТАЪСИР ШАКЛЛАРИ ВА БОШҚАЛАР	0,02	102,6%	0,0%	0,0%	0,13	47,5%	0,0%	0,0%
K - ОҒИЗ БўШЛИГИДА МАҲАЛЛИЙ ҚўЛЛАШ УЧУН ШАКЛЛАР	12,39	-5,8%	1,4%	-0,3%	44,31	16,6%	2,1%	-0,3%
M - МАҲАЛЛИЙ, ДЕРМАТОЛОГИК, ГЕМОРОИДАЛ, ТАШҚИ ШАКЛЛАРИ	97,82	-3,4%	11,0%	-1,8%	111,23	33,5%	5,2%	0,1%
N - ОФТАЛМОЛОГИК ШАКЛЛАР	11,21	5,6%	1,3%	-0,1%	28,91	8,5%	1,4%	-0,3%
P - ҚўЛОҚ ШАКЛЛАРИ	0,37	-35,6%	0,0%	0,0%	1,68	-20,4%	0,1%	-0,1%
Q - НАЗАЛ МАҲАЛЛИЙ ТАЪСИР ШАКЛЛАРИ	20,75	31,9%	2,3%	0,3%	43,80	41,4%	2,1%	0,1%
R - ИНГАЛЯЦИЯ УЧУН ШАКЛЛАР	2,14	-3,1%	0,2%	0,0%	14,11	26,6%	0,7%	0,0%
T - ҚИН ШАКЛЛАРИ	2,95	-2,1%	0,3%	0,0%	20,82	10,8%	1,0%	-0,2%
Z - НОМАЪЛУМ МАҚСАДЛИ ШАКЛЛАР	0,01	-42,6%	0,0%	0,0%	0,11	-37,2%	0,0%	0,0%
Умумий натижа	888,51	12,3%	100,0%		2136,14	31,3%	100,0%	

2 жадвал

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

5-график
Ўзбекистон фармацевтика бозорининг динамикаси (MAT/09 2021 – MAT/09)

диган суюқ шакллар сегменти энг юқори ўсиш суръатини намоиш этмоқда: қиймат жиҳатидан +42,2 фоиз, ҳажми 267,19 миллион АҚШ долларига етди (бозорнинг 12,5 фоизи). Талабнинг ошиши асосан педиатрия амалиётида сироплар ва эритмаларни истеъмол қилишнинг кўпайиши билан боғлиқ.

4. Ўзбекистон фармацевтика бозори ҳажми (IQVIA)

Ўзбекистон фармацевтика бозори барқарор ўсишни кўрсатишда давом этмоқда. 2021-2023

йиллардаги турғунлик давридан сўнг, бозор 2024 йилда тикланишни бошлади ва 2025 йилда сезиларли даражада тезлашди. Бозор ҳажми 2,14 миллиард АҚШ долларига етиб, 31,3 фоизга ўсди - бу бутун давр учун рекорд кўрсаткичдир.

Қадоқлардаги сотувлар ҳам ўсишга эришди ва 12,3 фоизга кўпайди, бу талабнинг кенгайиши, истеъмолчилар фаоллигининг ортиши ва бозорнинг ошкоралик даражаси ошганини акс эттиради. Шундай қилиб, бозор тез ривожланиш ва мустаҳкамланиш босқичига кирди ва аллақачон Қозоғистон бозори-

дан ўзиб кетди.

5. Дори воситаларини ишлаб чиқарувчилар орасидаги етакчилар

Қиймат кўринишидаги сотиш ҳажми бўйича ТОП-10 компаниялар 3-жадвалда келтирилган. Ўзбекистон фармацевтика бозорининг етакчилари KRKA, World Medicine ва Farmak компаниялари бўлиб қолмоқда.

Энг йирик уч компания қиймат жиҳатидан бозорнинг умумий улушининг тахминан 10 фоизини ташкил этади.

KRKA 3,8% улуш ва йиллик 25,5% савдо ўсиши билан етакчиликни сақлаб турибди. Асосий маҳсулотлари: AMLESSA, SEPTOLETE, VALODIP.

World Medicine бозорнинг 3,4 фоизини эгаллаб, сотувларини 31 фоизга оширди. Асосий маҳсулотлари: FERSINOL, ALTICAM, YODOFOL.

Farmak Kiev 2,8% улуш билан 48,2% ўсишни қайд этди. Асосий маҳсулотлари: **FLENOX, DIALIPON, PICOLAKS.**

Бозорда сезиларли даражада ажралиб турадиган ягона маҳаллий ишлаб чиқарувчи **NIKA PHARM** ҳисобланади: 2,5% улуш ва 40,4% ўсиш кўрсаткичи билан компания маҳаллий ва импорт брендлари орасида энг тез ривожланаётган иштирокчилардан

	қадоқлар суммаси млн	Бозор улуши, қадоқ %	Ўсиш, қадоқ, %	Улгуржи сотувлар суммаси USD млн	Бозор улуши, USD, %	Ўсиш, USD, %
	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09
KRKA	17,4	2,0%	9,2%	80,6	3,8%	25,5%
WORLD MEDICINE	13,6	1,5%	17,5%	72,2	3,4%	31,0%
FARMAK KIEV	16,1	1,8%	16,7%	59,3	2,8%	48,2%
SANOFI	6,5	0,7%	5,5%	57,2	2,7%	28,3%
MENARINI	15,3	1,7%	15,8%	56,8	2,7%	20,4%
GEDEON RICHTER	9,6	1,1%	36,3%	56,0	2,6%	52,0%
NIKA PHARM	18,1	2,0%	10,9%	53,3	2,5%	40,4%
ARTERIUM	7,4	0,8%	35,9%	46,9	2,2%	52,4%
ABBOTT	5,3	0,6%	16,1%	46,3	2,2%	22,8%
YURIA FARM	14,2	1,6%	56,5%	46,1	2,2%	48,9%
Умумий натижа	888,5	100,0%	12,3%	2136,1	100,0%	31,3%

3 жадвал

	қадоқлар суммаси млн	Бозор улуши, қадоқ, %	Ўсиш, қадоқ, %	Улгуржи сотувлар суммаси USD млн	Бозор улуши, USD, %	Ўсиш, USD, %
	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09
NIKA PHARM	18,14	5,0%	10,9%	53,35	22,5%	40,4%
RADIKS NPP	89,31	24,4%	26,6%	36,76	15,5%	-2,1%
JURABEK LAB	65,64	17,9%	20,5%	34,32	14,5%	-12,8%
DENTAFILL PLYUS	56,94	15,5%	60,6%	25,31	10,7%	16,1%
RIVER MED FARM	34,09	9,3%	63,6%	10,27	4,3%	-23,4%
TEMUR MED FARM	4,93	1,3%	-18,8%	8,87	3,7%	6,8%
NAVBAHOR SANOAT	7,29	2,0%	4,6%	7,09	3,0%	43,8%
UZGERMED FARM	0,78	0,2%	341,9%	6,49	2,7%	1755,5%
SAMARKAND ENGL&ECO	9,21	2,5%	0,9%	5,54	2,3%	-19,8%
NOVA PHARM	12,30	3,4%	53,8%	4,87	2,1%	71,0%
Умумий натижа	366,30	100%	16%	236,72	100%	10%

4 жадвал

ФАРМ БОЗОР ТАҲЛИЛИ

бирига айланган.

6. Маҳаллий ишлаб чиқарувчилар орасидаги етакчилар

NIKA PHARM Ўзбекистондаги маҳаллий ишлаб чиқарувчилар орасида мутлақ етакчи ўрнини эгаллайди. Компания бозордаги энг катта улушини сақлаб қолган ҳолда, ҳар бир қадоқ учун ўртача нархи 2,94 АҚШ доллари бўлган (маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг ўртача нархи 0,65 АҚШ доллари) ҳолда сотувларнинг сезиларли даражада ўсишини намойиш этмоқда.

Асосий ўсиш омиллари: **РИНОКСИЛ, РИНОМАКС, ФОРСИЛ.**

7. Брендлар орасидаги етакчилар

IQVIA (MAT 09/2025) маълумотларига кўра, L-LYSINE AESCINATE бирлашган бренди (4 та ишлаб чиқарувчини ўз ичига олган) 31,95 миллион АҚШ доллари миқдоридаги савдо ҳажми ва йиллик 1,5% улуш

билан етакчи ўринни эгаллади. Иккинчи ўринда 1,1% бозор улуши билан EVRYSDI жойлашган. Учинчи ўринни NATRIUM CHLORIDUM бирлашган бренди (9 та ишлаб чиқарувчи, 21,08 млн АҚШ доллари, –34,5% пасайиш) эгаллади.

RINOKSIL миллий бренди Ўзбекистон фармацевтика бозорининг етакчи брендлари орасида ўз мавқеини мустаҳкамлади, унинг сотув ҳажми 20,45 миллион АҚШ долларини ташкил этиб, йиллик ўсиш +34,5 фоизга етди.

8. Маҳаллий брендлар орасидаги етакчилар

IQVIA (MAT 09/2025) маълумотларига кўра, тўққизта ишлаб чиқарувчи маҳсулотларини ўз ичига олган NATRIUM CHLORIDUM бирлашган МНН бренди энг йирик маҳаллий бренд мақомини сақлаб қолмоқда. Сотиш ҳажми 20,74 миллион АҚШ долларини ташкил этиб, бу 1 АҚШ долларигача бўлган нарх тоифасидаги

асосий, тез айланадиган дори воситаларига барқарор талаб мавжудлигини кўрсатмоқда.

Иккинчи ўринда RINOKSIL бренди 20,45 миллион АҚШ доллари ва +34,5 фоиз ўсиш билан, нафас олиш тизими сегментидаги ўз мавқеини мустаҳкамлаб, брендлар орасида етакчилигини ва истеъмолчилар ишончининг юқори даражасини тасдиқлади.

Ўзбекистоннинг янги ривожланаётган RINOMAKS бренди ҳам ижобий динамикани намойиш этмоқда: 11,63 миллион АҚШ доллари, ўсиш +140,6%.

FORSIL 4,29 миллион АҚШ доллари ҳажми ва +20,8 фоиз ўсиш билан ТОП-10 таликка кириб, ўз ўрнини мустаҳкамлади.

Ўнта етакчи маҳаллий брендларнинг учтаси **NIKA PHARM**’га тегишли бўлиб, бу ишлаб чиқарувчининг кучли мавқеини, маҳсулот сифатининг юқорилигини, истеъмолчилар ишончини ва маҳаллий компаниялар орасида барқарор етакчилигини тасдиқлайди.

Ўзбекистон фармацевтика бозори 2025 йилнинг 9 ойи якунлари бўйича ишончли тезлашишни кўрсатмоқда: ҳам қиймат, ҳам натурал ҳажмлар ошмоқда, талаб ўсиб, қимматроқ сегментлар улуши кенгаймоқда. Пул ифодасида импорт ҳамон устунлик қилса-да, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар қадоқлар бўйича юқорироқ ўсиш суръатларини кўрсатмоқда. Бозор тузилмаси барқарор қолмоқда - қон, юрак-қон томир тизими ва ошқозон-ичак тракти препаратлари етакчилик қилмоқда, қаттиқ ва инъексион шакллар асосий улушни сақлаб қолмоқда. Халқаро компаниялар етакчилиқни ушлаб турган бир пайтда, **NIKA PHARM** ва унинг асосий брендлари бозор ривожланишидан тезроқ ўсиб, ТОП-10 ишлаб чиқарувчилар орасидаги ягона маҳаллий компания бўлиб қолмоқда. Умуман олганда, бозор барқарор ўсишни кўрсатди ва жадал ривожланиш босқичига ўтди.

	қадоқлар суммаси млн	Бозор улуши, қадоқ, %	Ўсиш, қадоқ, %	Улгуржи сотувлар суммаси USD млн	Бозор улуши, USD, %	Ўсиш, USD, %
	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09
L-LYSINE AESCINATE	2,29	0,3%	87,4%	31,95	1,5%	108,5%
EVRYSDI	0,00	0,0%	112400,0%	22,94	1,1%	105125,1%
NATRIUM CHLORIDUM	72,97	8,2%	43,0%	21,08	1,0%	-34,5%
VIFERON	3,99	0,4%	37,5%	20,88	1,0%	46,6%
RINOKSIL	8,53	1,0%	18,7%	20,45	1,0%	34,5%
REOSORBILACT	7,44	0,8%	69,8%	17,04	0,8%	62,1%
QUPEN	3,06	0,3%	-6,8%	13,53	0,6%	-0,8%
AMLESSA	1,77	0,2%	32,0%	13,45	0,6%	39,9%
TIVORTIN	3,80	0,4%	47,6%	13,24	0,6%	32,2%
MAGNE B6	1,16	0,1%	-7,3%	13,06	0,6%	36,9%
Умумий натижа	888,51	100,0%	12,3%	2136,14	100,0%	31,3%

5 жадвал

	қадоқлар суммаси млн	Бозор улуши, қадоқ, %	Ўсиш, қадоқ, %	Улгуржи сотувлар суммаси USD млн	Бозор улуши, USD, %	Ўсиш, USD, %
	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09	MAT/2025/MTN09
NATRIUM CHLORIDUM	72,43	19,8%	46,1%	20,74	8,8%	-33,6%
RINOKSIL	8,53	2,3%	18,7%	20,45	8,6%	34,5%
RINOMAKS	3,13	0,9%	85,0%	11,63	4,9%	140,6%
ISOTONIK	34,77	9,5%	48,2%	8,87	3,7%	-24,7%
ORSA	5,77	1,6%	19,0%	6,33	2,7%	11,3%
L-LYSINE AESCINATE	0,45	0,1%	2248,6%	6,04	2,6%	4116,1%
ACIDUM ASCORBINICU	15,15	4,1%	8,5%	5,01	2,1%	-2,1%
CIPROFLOXACIN	1,10	0,3%	14,3%	4,48	1,9%	1,7%
FORSIL	0,67	0,2%	0,8%	4,29	1,8%	20,8%
Умумий натижа	366,30	100%	16%	236,72	100%	10%

6 жадвал

ФАРМ ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон фармацевтика соҳасидаги асосий ўзгаришлар шарҳи, 2026 йил январь

2026 йил январь ойи Ўзбекистон фармацевтика бозори учун бир вақтнинг ўзида ўйин қоидаларини қаттиқлаштиришга ва ислохотларни тезлаштиришга гувоҳ бўлди: давлат референт нархларни белгилаш ва савдо устамаларини чеклаш орқали нархларга босимни оширмоқда, назоратнинг рақамли доирасини кенгайтирмоқда (электрон рецептлар, электрон харидлар, маркировка талаблари) ҳамда шу билан бирга ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш ва инвестицияларни жалб этишни рағбатлантирмоқда.

Екатерина Доронкина

Нархлар ва мавжудлик

Ойнинг асосий иқтисодий мавзуси референт нархларни қайта кўриб чиқиш орқали нархларни пасайтириш ва устамалар занжирини "бўшаштириш"га уриниш бўлди. Январь ойидаги маълумотларда тармоқ назоратчи органи раҳбариятининг интервьюсига кўра, 2026 йилда тахминан 6 мингта импорт дори воситаларининг референт нархларини пасайтириш режалаштирилгани айtilган.

Эълон қилинган мантиқ шундан иборатки, фақат нарх чоралари билан чекланиб қолмасдан, балки нархни sanoat сиёсати ва рақамли воситалар билан боғлашдир. Механизмлар қаторида қуйидагилар тилга олинган: янги лойиҳаларни ишга тушириш (хабарларда 171 миллион долларлик 31 та лойиҳа баҳоланган), технологиялар трансфери асосида маҳаллий аналогларни ишлаб чиқаришни кенгайтириш (тахминан 130 номдаги дори), шунингдек, дори воситаларини истеъмол қилиш ва тарқатишни бошқариш воситаси сифатида электрон рецептни ривожлантириш.

Бозор учун жуда муҳим бўлган яна бир йўналиш – импорт. Январь ойидаги нашрларда келтирилган маълумотларга кўра, 2024 йилда фармацевтика маҳсулотлари импорти 1,67 миллиард долларга, 2025 йилда эса 1,78 миллиард долларга баҳоланган; инерцион сценарий бўйича 2026 йилга тахминан 1,9 миллиард доллар кутилмоқда, бироқ назоратчи органнинг мақсади импортни тахминан 15,4 фоизга камайтириб, 1,6 миллиард долларга етказишдир.

Рецептни рақамлаштириш

Январь ойи шуни кўрсатдики, рақамлаштириш энди шунчаки "синов лойиҳаси" эмас, балки қулайлик ва сифат сиёсатига сингдирилган инфратузилмага айланган.

Бозор иштирокчилари, яъни дорихоналар, дистрибьюторлар, ишлаб чиқарувчилар учун бу нафақат тартиб-қоидаларнинг ўзгаришини, балки янги "назорат нуқтаси"нинг пайдо бўлишини ҳам англатади. Биринчи босқичда электрон рецепт чекланган рўйхат (антибиотиклар, тизимли антибактериал ва тизимли гормонал препаратлар) учун мажбурий бўлиб, ўтиш механизмлари ва беморнинг идентификаторлари бўйича тайинлашни текшириш тафсилотлари келтирилган.

Истеъмолчилар нуқтаи назаридан, йирик оммавий ахборот воситалари дори воситасининг рецепт бўйича бериладиган ёки берилмайдиган тоифага киришини қандай текшириш мумкинлигини батафсил тушунтирди: давлат хизматлари ва давлат реестрлари орқали, шунингдек, қадоқдаги маълумотлар орқали.

Клиник тадқиқотлар ва айрим тоифалар учун истиснолар

ЯНВАРЬ ОЙИДА РАСМИЙ ҚОНУНЧИЛИК БАЗАСИДА ФАРМАКОЛОГИК ВА ДОРИ ВОСИТАЛАРИНИНГ КЛИНИК ТАДҚИҚОТЛАРИНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲУЖЖАТ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ: БУЙРУҚ 2026 ЙИЛ 6 ЯНВАРДА 3745-СОН

БИЛАН РЎЙХАТДАН ЎТКАЗИЛГАН БЎЛИБ, 2026 ЙИЛ 26 ФЕВРАЛДА КУЧГА КИРИШИ БЕЛГИЛАНГАН.

Бозор учун муҳим жиҳати шундаки, ҳужжатда клиник тадқиқотларнинг таърифи ва доираси, жумладан, генерик тушунчаси ва GCP стандартига боғлиқлиги батафсил баён этилган (матнда "Яхши клиника амалиёти" миллий стандарти тилга олинган). Шу билан бирга, рўйхатдан ўтказишда клиник тадқиқотлар ўтказиш талаби қўлланилмайдиган ҳолатлар санаб ўтилди: улар орасида – субстанциялар, "тан олиш бўйича" рўйхатга олинадиган дорилар, ЖССТнинг преквалификациясида ўтган дорилар, шунингдек, исботланган биоэквивалентлик билан бир қатор генериклар тоифалари (шу жумладан, алоҳида перорал шакллар ва бошқалар) мавжуд.

Давлат рўйхатидан ўтказмасдан олиб киришнинг танқисликка қарши механизми

Январь ойида вақтинчалик танқислик ҳолатлари учун алоҳида механизм ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамланди. Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2026 йил 9 январда 3749-сон билан рўйхатдан ўтказилган ва 2026 йил 12 январдан кучга кирган буйруғи билан дори воситалари ва тиббиёт буюмларини давлат рўйхатидан ўтказмасдан, мажбурий сертификатлаш шарти билан вақтинча етишмовчилик бўлганда олиб кириш ва тиббиёт амалиётида қўллаш учун рухсатнома бериш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Низом матнида таъкидла-нишича, танқислик шароитида таъминот тиббий муассасалар ўртасида захираларни қайта тақсимлаш ва мажбурий сертификатлашда давлат рўйхатидан ўтмасдан "тўғридан-тўғри" импорт/қўллашни ўз ичига олиши мумкин; шунингдек, маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш жараёни (клиник аҳамияти, қолдиқлар, танқислик хавфи, минимал эҳтиёж ва бошқалар) ҳамда тегишли институтлар ва агентликларни жалб этиш тартиби белгиланган.

Рақамли маркировка ва айланмага бўлган талаблар

Рақамли маркировкалаш тармоқлараро режим бўлса-да, фармацевтика учун у айланма занжири ва мувофиқликка бево-сита таъсир кўрсатади. Вазирлар Маҳкамасининг 2026 йил 23 январдаги 23-сон қарори мажбурий рақамли маркировкалаш тизими самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирларни мустаҳкамлади ва бошқа чоралар қаторида электрон ҳужжат айланишида маъмуриятчиликдаги ўзгаришлар ва автоматик текширувларни жорий этишни назарда тутди (матнда, масалан, маркировкаланадиган маҳсулотлар учун электрон ҳисобварақ-фактураларда автоматлаштириш учун 2026 йил 1 июль "сана"си қайд этилган).

Амалий жиҳатдан, фармацевтика соҳаси иштирокчилари учун бухгалтерия ҳисоби ва солиқлар бўйича профессионал платформаларнинг тушунтиришлари ҳам муҳим аҳамиятга эга. 23-сонли ВМҚга киритилган ўзгартиришлар шарҳида кўрсатилишича, 2026 йил 1 июлдан

Манбалар:

<https://www.spot.uz/ru/2026/01/21/medicines/>

Uzpharmagency – Telegram

https://t.me/s/uzpharm_agency?before=14106

Антибиотики и другие лекарства в Узбекистане уже продаются по электронным рецептам — Минздрав – Spot

<https://www.spot.uz/ru/2026/01/12/electronic-prescription/>

ФАРМ ЯНГИЛИКЛАР

бошлаб фармацевтика ва тиббий буюмларга (жумладан, қон ва унинг фракциялари, вакциналар, зардоблар, гемостатиклар, гормонал контрацептивлар, коронар стентлар) тегишли бўлган

алоҳида товар позицияларини маркировкалаш бўйича пилот лойиҳа ишга туширилади, улар учун мажбурий маркировкалаш эса 2027 йил 1 июлдан бошланиши керак. Шунингдек, 2026

йил 1 июлдан бошлаб давлат бюджети маблағлари ҳисобидан харид қилинадиган барча дори воситалари мажбурий рақамли маркировка қилиниши, товар айланмаси иштирокчи-

лари учун эса божхона ва савдо доирасида кодларни акс эттириш бўйича қўшимча талаблар жорий этилиши алоҳида таъкидланган.

МЕМОРИНОРМ

ХОТИРА ВА ИШЛАШ ҚОБИЛИЯТИНИ ҚУЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ УЧУН ФИТОЧОЙ

КОГНИТИВ ФУНКЦИЯЛАРНИ ТАБИИЙ ҚУЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ

- МИЯ ҚОН АЙЛАНИШИНИ ЯХШИЛАШ УЧУН
- ДИҚҚАТНИ ЖАМЛАШ УЧУН
- ҲОТИРА БУЗИЛИШЛАРИДА
- ЕНГИЛ АНТИДЕПРЕССИВ ТАЪСИРГА ЭГА
- УМУМИЙ МУСТАҲКАМЛОВЧИ ВА ТОНУС БЕРУВЧИ ТАЪСИР

ДОРИ ВОСИТАСИ ҲИСОБЛАНМАЙДИ

ҚУЛЛАШ БЎЙИЧА
ЙЎРИҚНОМА

ГРИПП ВА ШАМОЛАШ

Анальгетик терапиядаги кофеин: оғриқ билан курашишнинг замонавий усулларида таъсирни кучайтириш

Куз-қиш мавсуми – ЎРВИ ва шамоллашга қарши дорилар сотиладиган дорихоналар витриналарининг ҳар куни мижозлар томонидан бўшатиб қўйиладиган даврлардан биридир. Катталар ҳам, болалар ҳам бурун оқиши ёки битиши, бўғим ва мушакларда оғриқ, қалтираш, чарчоқ ва ҳарорат кўтарилишидан шикоят қиладилар. Бунинг сабаби турли вируслар, айниқса риновируслардир. Беморнинг бу ҳолати кўпинча ноқулайлик туғдиради ва кундалик ҳаёт фаолиятига халақит беради. Одатда шамоллаш 5-7 кун ичида ўтиб кетади. Бироқ тезда соғайиб кетиш ва ўзини яхши ҳис қилиш учун касалликнинг такрорланишини олдини оладиган тўғри ва самарали даволанишни бошлаш зарур.

Камила Рахманова

Классик анальгетиклар мавжуд бўлишига қарамай, беморлар таъсирнинг етарлича тез бўлмаслиги ёки оғриқ қолдириш интенсивлигининг пастлигини таъкидлайдилар. Шунинг ёдда тутиш керакки, оғриқ қолдирувчи воситалар тез-тез қўлланилганда, дозанинг ошиб кетиши, самарадорликнинг пасайиши ёки дори-дармонлар келтириб чиқарадиган бош оғриғи хавфи ортади. Шундай қилиб, классик анальгетикларнинг таъсирини кучайтиришга қодир бўлган янада самарали, аммо хавфсиз комбинацияларга эҳтиёж туғилади.

Қандай ёрдам бериш мумкин?

Ўткир оғриқ ҳолатларида фармакологик даволаш муҳим бўлса-да, ЎРВИ ва шамоллашда оғриқнинг олдини олиш ва назорат қилиш стратегиясида дори-дармонсиз усуллар муҳим ўрин эгаллайди. Хуружлар такрорланиш даражасини ва кучини камайтириши мумкин бўлган тавсиялар:

- сув ичиш тартибини меъ-ёрлаштириш;
- уйку сифатини яхшилаш ва дам олиш тартибига риоя қилиш;
- компьютерда ишлашда мунтазам танаффуслар қилиш;
- нафас олиш техникаси, бўшашиш ва ўртача жисмоний фаоллик орқали стресс даражасини пасайтириш;
- мушаклар зўриқишининг олдини олиш;
- магний ва В гуруҳи витаминларини етарли миқдорда қабул қилиш.

Бироқ, вақти-вақти билан оғриқ пайдо бўлганда, беморга тез, самарали ва хавфсиз таъсир

кўрсатадиган восита керак бўлади. Айнан шундай вазиятларда комбинацияланган анальгетиклар энг мақбул танлов ҳисобланади.

"Риномакс Актив Таб": тезкор даволашнинг ақлли формуласи

"Риномакс Актив Таб" – комбинацияланган оғриқ қолдирувчи восита бўлиб, унинг таркибидаги кофеин анальгетик таъсирини кучайтиради ва таъсирнинг бошланишини тезлаштиради.

Препарат грипп, ЎРВИ (иситма синдроми, оғриқ синдроми, ринорея), ринит билан кечадиган шамоллаш касалликлари, бурун битиши, бош оғриғи, иситма, титроқ, бўғимлар ва мушакларда оғриқ, енгил ва ўртача кучдаги мигрень, ҳаддан ташқари чарчаш ва стресс юкламаларидаги оғриқлар учун мос келади.

Анальгетикнинг кофеин билан комбинацияси препаратни иш қобилияти, диққатни жамлаш ва қулайликни тезда тиклаш муҳим бўлган беморлар учун самарали танловга айлантиради.

Ҳар бир **"Риномакс Актив Таб"** таблеткаси кўп функцияли таъсирни таъминлайдиган фаол моддалар комбинациясини ўз ичига олади: оғриқ қолдирувчи, тонусни оширувчи ва аломатларни енгиллаштирувчи. Препаратнинг расмий спецификациясига кўра, таъсир этувчи моддалар қуйидагича тақсимланган: парацетамол – 500 мг, кофеин – 30 мг, шунингдек кўшимча равишда фенилефрин гидрохлорид (10 мг) ва хлорфенирамин малеат (2 мг).

Ушбу препарат таркибидаги

парацетамол асосий анальгетик ва антипиретик бўлиб, марказий асаб тизимида оғриқ ва яллиғланишнинг асосий медиаторлари – простагландинлар ишлаб чиқарилишини тўхтатади, бу эса оғриқ синдроми ва ҳароратни пасайтиради.

Кофеин парацетамол таъсирини кучайтиради: марказий асаб тизимини рағбатлантиради, шунингдек чарчоқ ва уйқучанлик ҳиссини йўқотишга ёрдам беради.

Фенилефрин томир торайтирувчи таъсирга эга, бу айниқса бурун битиши ва шиллиқ пардалар гиперемияси белгиларида зарур. Айниқса, оғриқ шамоллаш ёки аллергия билан бирга кечса, бу янада долзарб ҳисобланади.

Кейинги таркибий қисм хлорфенирамин антигистамин восита бўлиб, аллергия белгиларини юмшатади, шиш ва шиллиқ қаватлар таъсирланишини камайтиради.

Бундан ташқари, таблетка таркибида ёрдамчи моддалар – тўлдирувчилар, боғловчи компонентлар, крахмал, микроклетчатка, стеаратлар ва бошқалар мавжуд бўлиб, улар шаклнинг барқарорлигини, қадоқда ва қабул қилишда қулайликни таъминлайди.

Оғриққа қарши тетиклик: ЎРВИда анальгетикдаги кофеин

Шамоллаш касалликларида оғриқ синдроми бир вақтнинг ўзида бир нечта механизмлар орқали шаклланади: захарланиш, шиллиқ қаватларнинг яллиғланиши, тўқималарда ксилород етишмаслиги, томирларнинг спазми ва организмнинг умумий тонусининг пасайиши.

Оғриқ бош оғриғи, мушакларда оғриқ, ҳолсизлик, уйқучанлик, диққатни жамлашнинг қийинлашуви билан намоён бўлиши мумкин. Айнан шундай ҳолатларда кофеин муҳим, лекин кўпинча етарлича баҳоланмаган ўрин эгаллайди.

Кофеин марказий стимулятор сифатида бош миёдаги аденозин ретсепторларини блоклайди. Шамоллаш пайтида аденозин даражаси ошади, бу уйқучанлик, бошда оғирлик ва субъектив оғриқ ҳиссини кучайтиради. Аденозин таъсирининг блокланиши оғриқнинг камайишига, реакциянинг тезлашишига, тетикликнинг ошишига ва ЎРВИнинг дастлабки кунларида характерли бўлган онгнинг "туманлиги"нинг қисман барҳам топишига олиб келади.

Бундан ташқари, кофеин парацетамол каби **оғриқ қолдирувчи дорилар таъсирини эффектини кучайтиради:**

- ошқозон-ичак трактидан уларнинг сўрилишини тезлаштириш;
- қондаги биологик ўзлаштирилиши ва концентрациясини ошириш;
- оғриқ медиаторларининг синергик тўсиқланиши;
- миё қон томирларида қон оқимини яхшилаш.

Бундай механизм, айниқса, шамоллашда фойдали, чунки бош оғриғи, пешона соҳасидаги босим ва кўз косасидаги ноқулайлик кўпинча шиш ва қон томир тонуси бузилишлари фонида ривожланади.

Яна бир муҳим жиҳат: кофеин вирусли инфекцияларга хос бўлган ҳолсизлик ҳиссини камайтиришга ёрдам беради. У тетиклик даражасини бироз кўтаради, умумий аҳволни

ГРИПП ВА ШАМОЛАШ

яхшилайти ва беморга одатдаги фаолиятга тезроқ қайтиш имконини беради.

Шундай қилиб, комбинацияланган дорилар таркибидаги кофеин шамоллашда нафақат оғриқ қолдирувчи воситаларни кучайтирувчи вазифасини бажаради, балки ЎРВИнинг асосий белгилари – ҳолсизлик, сустлик, қон босимининг пасай-

иши ва уйқучанликни енгишга ҳам ёрдам беради. Бу эса бундай комбинацияларни шамоллаш даврида бош оғриғи ва умумий ҳолсизликни даволашда долзарб қилади.

"Риномакс Актив Таб"ни нафақат оғриқ қолдирувчи, балки оғриқ, чарчоқ, шамоллаш белгилари ва енгил аллергияда умумий ҳолатни қўллаб-қув-

ватловчи комплекс воситага айлантиради.

"Риномакс Актив Таб" ASKLEPIY Group йирик фармацевтика холдингида қирувчи NIKA PHARM компанияси томонидан ишлаб чиқарилади. NIKA PHARM – GMP халқаро стандарти сертификатига, ўзининг илмий-тадқиқот бўлимига ва замонавий ишлаб чиқариш-

га эга бўлган етакчи миллий ишлаб чиқарувчидир.

"Риномакс Актив Таб" мувозанатли ёндашувни таклиф этади: кучайтирилган таъсирни тезкор йўналтириш ва бемор учун қулайлик – барчаси битта таблеткада мужассам.

РиноМакс®

ШАМОЛЛАШНИ НАЗОРАТ

ОСТИГА ОЛИНГ!

ЮҚОРИ ТАНА
ҲАРОРАТИГА

БОШ ВА МУШАК
ОҒРИҒИГА

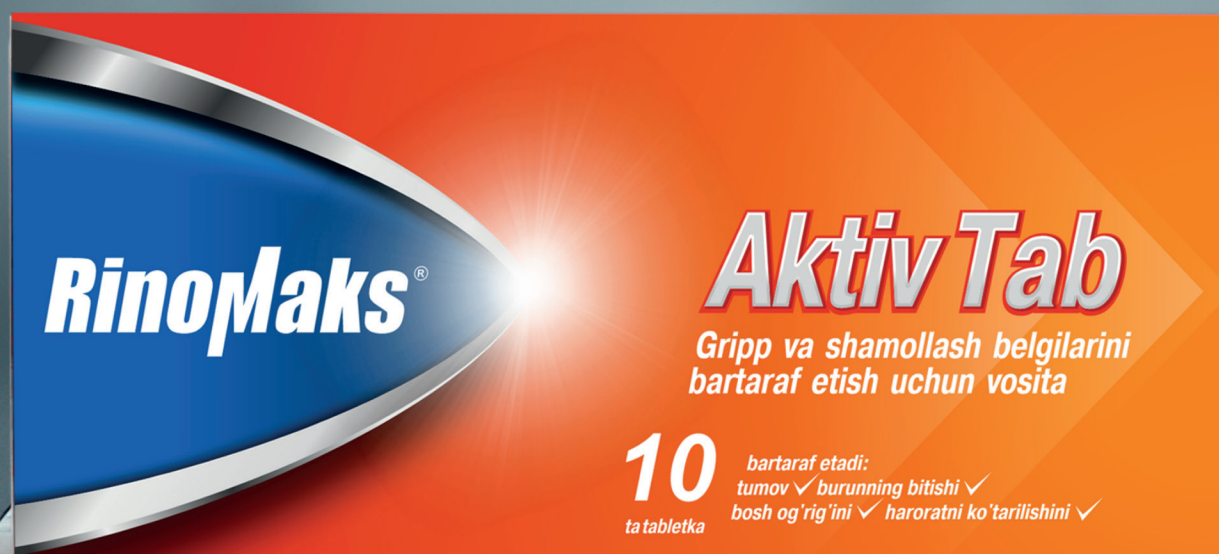

ТОМОҚ
ОҒРИҒИГА

БУРУН
БИТИШИГА

ҚАРШИ КОМБИНАЦИЯЛАНГАН ТАРКИБ

ASKLEPIY
Group

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

КАРДИОЛОГИЯ

ТИВОМАКС: ҳомиланинг бачадон ичидаги ривожланишининг кечикишини патогенетик даволаш

Сардор Султаниязов

Кечки пайт. Акушерлик бўлимининг қабулига 29-30 ҳафталик ҳомиладор аёл келади. У кучли бош оғриғи, кўз олдида қора нуқталар учиши ва эпигастрий соҳасида ғайриоддий оғирликдан шикоят қилади. Шифокор артериал босимнинг кўтарилиши, болдирлари шишганлиги, ҳомила ҳаракатлари бироз сусайганлигини аниқлайди. Бемор илгари ўртача шиш ва қон босими кўтарилиши ҳолатларига эътибор бермаган – барчасини чарчоққа йўйган. Бироқ, ультратовуш текширувида ҳомиланинг бачадон ичида ривожланишининг кечикиши (ҲИРК), доплерометрия кўрсаткичларининг пасайиши ва бачадон-йўлдош қон айланишининг бузилиши белгилари аниқланади.

Бу кенг тарқалган клиник ҳолат бўлиб, унда ҳомила ривожланишининг кечикиши (ҲИРК) йўлдош фаолиятининг бузилиши фонида ривожланади, кўпинча преэклампсияда кузатиладиган микротсиркулятор ўзгаришлар туфайли юзага келади.

Преэклампсия патогенези: бузилиш ривожланишининг асосий механизмлари

Преэклампсия – ҳомиладорликнинг кўп омилли асорати бўлиб, йўлдош ва ҳаётий муҳим аъзоларда қон айланишининг бузилишига олиб келадиган тизимли эндотелиал дисфункция натижасида ривожланади.

Унинг патогенези бир нечта асосий бўғинлардан ташкил топган. Трофобласт инвазиясининг бузилиши спираль артерияларнинг қайта шаклланишидаги нуқсонларга олиб келади, бу эса йўлдош қон оқимини беқарор ва вазоспазмга моил қилади. Сурункали гипоперфузия антиангиоген омиллар ишлаб чиқарилишини кучайтирувчи оксидатив стресс ҳолатини юзага келтиради. Натижада эндотелий шикастланиши, томирлар ўтказувчанлигининг ошиши, қон ивишининг фаоллашуви ва микротсиркуляциянинг тизимли спазми кузатилади.

Айнан шу жараёнлар характерли аломатлар - артериал гипертензия, шишлар, протеинурия, бош оғриғи, кўриш қобилиятининг бузилиши, шунингдек, йўлдош қон айланишининг ёмонлашиши ривожланишини тушунтиради, бу эса ҳомиланинг бачадон ичида ривожланишининг кечикишига олиб келади.

Преэклампсияда ҲИРК – бу сурункали кислород танқислиги ва озик моддалар етказиб берилишининг бузилиши оқибати бўлиб, бу ҳомила ўсишини аста-секин чеклайди ва перинал асоратлар хавфини оширади.

Ушбу касаллик ишончли эрта башорат қилиш ва ташхис қўйиш белгиларига, самарали олдини олиш ва даволаш усулларига эга эмас. Бу касалликдан ҳам она ҳам боланинг ўлим кўрсаткичи юқори бўлиб, 12,1 дан 23,2% гача ўзгариб туради. Шу сабабли преэклампсия акушерликнинг энг долзарб муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда.

Преэклампсия билан оғриган бемор ўзини ҳис қилишида бир қатор ўзгаришларни сезиши мумкин, масалан, кучли бош оғриғи, ҳолсизлик, қорин оғриғи, юқори қон босими, оёқ-қўлларнинг шишиши. Шунингдек, йўлдошнинг қон билан таъминланиши нотўғри ривожланиб, ҳомилага қон ва озуқа моддаларининг келиши камаяди. Буни бартараф этиш учун она организмда артериал босим кўтарилади.

Даволашни қўллаб-қувватлаш учун ёндашувлар мажмуаси

ҲИРК ривожланиш хавфи бўлган беморнинг аҳволини яхшилаш учун гемодинамикани барқарорлаштириш ва йўлдош-бачадон қон оқимига юклани камайтиришга қаратилган комплекс чора-тадбирларни таъминлаш муҳимдир. Асосий йўналишларга оқилона режим, босимни назорат қилиш, динамик кузатув ва асоратларнинг олдини олиш киради.

Беморга жисмоний фаол-

ликни камайтириш, уйқуни яхшилаш, стресс омилларини бартараф этиш, истеъмоқ қилинадиган туз, сув ва оксил миқдорини назорат қилиш тавсия этилади. Артериал қон босими, тана вазни, ҳомила ҳолати ва доплерометрик кўрсаткичлар ўзгаришини мунтазам кузатиб бориш муҳимдир.

Патогенетик жиҳатдан қон ивиш тизимини синчковлик билан назорат қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эга, чунки гиперкоагулятсия кўпинча йўлдош қон оқимининг бузилишини кучайтиради. Дори-дармонсиз қўллаб-қувватлашнинг қўшимча элементлари нафас олиш машқлари, микроэлементлар ва витаминларнинг етарли даражасини таъминлаш, шунингдек, индивидуал танланган овқатлаш режимига риоя қилишдир.

Бироқ, ифодаланган эндотелиал дисфункцияда бу чора-тадбирлар кўпинча етарли бўлмайди ва патогенетик тузатиш зарурати биринчи ўринга чиқади.

Патогенетик терапияни танлаш нима учун муҳим?

Преэклампсия қон томир спазмига, бачадон-йўлдош қон оқимининг пасайишига ва ҲИРК шаклланишига олиб келганда, нафақат аломатларни барқарорлаштириш, балки эндотелиал дисфункция механизмларига таъсир қилиш вазифаси ҳам юзага келади.

Акушер-гинекологлар микротсиркулятсияни яхшилайдиган ва тўқималарнинг гипоксияга чидамлилигини оширадиган дориларга тобора кўпроқ эътибор қаратмоқдалар. Бу ҲИРКда нафақат босимни тўғрилаш ёки хавфни камайтириш, балки йўлдош ва ҳомила ҳужайраларида кислород ва энергиянинг тўғри алмашинувини тиклаш муҳимлиги билан асосланади.

Ушбу босқичда метаболик жараёнларни оптималлаштириш, кислород ташилишини яхшилаш ва ишемик шикастланишнинг оғирлигини камайтириш учун

қўлланиладиган, таркибида мелдоний бўлган **"Тивомакс Дарница"** препарати катта қизиқиш уйғотмоқда.

"Тивомакс Дарница": йўлдош етишмовчилигини патогенетик тузатишга замонавий ёндашув

"Тивомакс Дарница" L-аргинин асосидаги янги авлод препарати бўлиб, у бачадон-йўлдош қон оқимини яхшилашга ва йўлдош етишмовчилиги ҳамда ҳомиланинг она қорнида ривожланишдан орқада қолиши (ҲРОК) асосида ётган бузилишларни тузатишга қаратилган. Унинг таъсири ҳомиланинг кислород ва озуқа моддалари билан етарли даражада таъминланишини белгиловчи қон томир тонуси ва метаболик жараёнларни тартибга солишнинг асосий механизмларига асосланган.

Преэклампсия билан оғриган 83 нафар ҳомиладор аёл иштирокида ўтказилган рандомизацияланган платсебо-назорат қилинадиган икки томонлама кўр клиник тадқиқотда К. Rytlewski ва ҳаммуаллифлар (2006) терапиянинг 3-ҳафтасидан бошлаб стандарт терапияга қўшимча равишда кунига 3 г L-аргинин олган беморларда киндик артерияси пульсацияси индексининг сезиларли даражада пасайишини аниқладилар. L-аргинин билан даволаш ўрта мия артерияси пульсацияси индекси ва церебралатсентар коэффицентнинг сезиларли даражада ошишига ёрдам беради.

Таркиби ва фармакологик хусусиятлари

"Тивомакс Дарница" таркибида L-аргинин гидрохлорид – азот оксиди синтези учун табиий субстрат бўлган аминокислота мавжуд. Азот оксиди эндотелийнинг ҳолатига, микротсиркулятсияга ва йўлдош томирларининг функционал фаоллигига таъсир қилувчи универсал вазодилататор ролини бажаради. NO даражасининг ошиши туфайли йўлдош тўқи-

КАРДИОЛОГИЯ

масининг қон билан таъминланиши яхшиланади, қон томир деворининг функционал захи-раси нормаллашади, бу ҳомила ишемияси ва гипоксиясининг оғирлигини камайтирашга ёрдам беради. Препарат сезиларли эндотелиопротектив таъсирга эга ва ҳомиладорликнинг физиологик юкламаларига нормал қон томир жавобини тиклашга ёрдам беради.

Препарат формуласи аргининнинг юқори биосингувчанлигини ва таъсир этувчи модданинг барқарор тушишини таъминлайди, бу эса йўлдош перфузияси бузилиши жараёнига самарали таъсир кўрсатиш имконини беради. Томирлар тонусига таъсир қилишдан ташқари, L-аргинин оқсиллар синтезида иштирок этади, аммоний алмашинувини бошқаради, шунингдек, тромботситлар агрегациясининг пасайишига ёрдам беради, бу айниқса микротромбозлар ва эндотелий дисфункцияси билан бирга келадиган преэклампсияда муҳимдир.

ҚОВКВ ва преэклампсия контекстида таъсир механизми

Ривожланишининг асосий патогенетик омилларидан бири патологик вазоконстриксия ва азот оксиди ишлаб чиқарилишининг пасайиши фонида йўлдош перфузиясининг бузилиши ҳисобланади. Преэклампсия эндотелиал дисфункция, оксидловчи стресснинг фаоллашуви ва микротсиркулятор оқимнинг бузилиши туфайли бу ҳолатни кучайтиради. L-аргининни киритиш NO ишлаб чиқаришни кўпайтираш, периферик қон томир қаршилигини камайтираш, қон босимини барқарорлаштириш ва йўлдош трофикасининг физиологик механизмларини тиклаш имконини беради. Шундай қилиб, **"Тивомакс Дарница"** ҳомила ўсиши бузилишининг асосий сабаби – бачадон-йўлдош комплексининг қон билан етарли таъминланмаслигига бевосита таъсир кўрсатади.

Препаратнинг алоҳида афзаллиги шундаки, у қоннинг реологик хусусиятларини яхшилайди ва вазоспазмнинг

оғирлигини камайтиради, бу эса қон оқимининг критик бузилишлари хавфини камайтирашга ёрдам беради, айниқса йўлдош етишмовчилигининг дастлабки белгилари бўлган беморларда.

Қўллаш усули ва тайинлаш хусусиятлари

"Тивомакс Дарница" вена ичига қўлланилади, бу L-аргининни тизимли қон оқимига тўғридан-тўғри тушиши туфайли энг тез ва қафолатланган таъсирни таъминлайди. Беморнинг клиник ҳолати, симптомларнинг яққоллиги, гемодинамика кўрсаткичлари ва доплерометрия натижаларини ҳисобга олган ҳолда, шифокор назорати остида томчилаб юборилади.

Препарат яхши қабул қилинади, бу кўп йиллик фойдаланиш амалиёти ва ижобий хавфсизлик профили билан тасдиқланади. Касалхона шароитида у ҚОВКВ, преэклампсия, сурункали йўлдош етишмовчилиги фонида ҳомила ўсишининг кечикиш синдроми, шунингдек, ҳомиладорликнинг қон томир асоратларини комплекс даволашнинг бир қисми сифатида буюрилади. **"Тивомакс Дарница"** перфузияни патогенетик коррексияловчи монотерапия сифатида ҳам, антиоксидантлар, метаболик таъсирга эга препаратлар, антиагрегантлар ва гемодинамикани барқарорлаштирувчи воситалар билан биргаликда ҳам қўлланилиши мумкин.

Клиник тадқиқотлар ва далиллар базаси

L-аргининнинг акушерликдаги самарадорлиги кўплаб халқаро тадқиқотлар билан тасдиқланган бўлиб, улар препаратни курсли қўллашдан кейин бачадон-йўлдош қон оқимининг сезиларли яхшиланишини кўрсатади. Беморларда ҳомила гипоксияси билан боғлиқ асоратлар частотасининг пасайиши, доплерометрия кўрсаткичларининг яхшиланиши, туғруқ муддатига келиб ҳомила вазнининг ошиши ва преэклампсиянинг ривожланиш хавфининг камайиши кузатилди.

Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, преэклампсия ривожланиш хавфи бўлган ҳомиладор

аёлларда L-аргининни қўллаш эндотелиал дисфункциянинг оғирлигини камайтиради, қон босимини нормаллаштиради ва интенсив терапияга бўлган эҳтиёжни камайтиради. Препарат қон томир тонусини барқарорлаштиришга ва метаболик жараёнларни яхшилашга сезиларли таъсир кўрсатади, бу эса уни ҚОВКВда етакчи патогенетик воситалардан бири сифатида кўриб чиқиш имконини беради.

Клиник аҳамияти ва амалий қиймати

"Тивомакс Дарница" ўзининг йўналтирилган томир ва эндотелиопротектив таъсири билан замонавий акушерлик амалиётида муҳим ўрин тутаяди. У плацентанинг бузилган перфузиясини тиклашга, ҳомиланинг критик гипоксияси ривожланиш хавфини камайтирашга ва преэклампсия билан боғлиқ асоратларда ҳомиладор аёл ҳолатини барқарорлаштиришга ёрдам беради. Шифокорлар ва клиник фармацевтлар учун препарат хавф гуруҳидаги беморларни комплекс даволашда муҳим восита ҳисобланади, чунки у симптомларга эмас, балки касалликнинг асосий патогенетик бўғинига таъсир қилади.

Преэклампсия платсентар қон айланишининг бузилиши ва ҳомиланинг она қорнида ривожланишдан орқада қолишининг асосий сабабларидан бири бўлиб қолмоқда. Касалликнинг патогенези тизимли эндотелиал дисфункция, қон томир спазми ва сурункали гипоксия билан боғлиқ бўлиб, бу ҳомиладор аёлга комплекс ёндашувни талаб қилади. Микротсиркуляциянинг яққол бузилишларида номедикаментоз чоралар муҳим, аммо кўпинча етарли бўлмайди.

Бундай шароитларда метаболизмни яхшилаш ва тўқималарнинг гипоксияга чидамлилигини оширишга қаратилган патогенетик воситаларни қўллаш терапиянинг асосий элементиға айланади. **"Тивомакс Дарница"** бундай қўллаб-қувватлашни таъминлаб, энергия танқислигини тузатишга ва ишемиянинг ҳомила ривожланишига таъсирини камайтирашга ёрдам беради.

Шундай қилиб, ҚОВКВ хавфи

бўлган беморларни даволаш комплексига **"Тивомакс"** препаратини киритиш профилактика самарадорлигини ошириши ва гипоксия зарарланишининг ноҳуш оқибатларини камайтираши мумкин. Препарат фетоплатсентар қон оқими бузилишларини патогенетик коррексиялашнинг замонавий стратегиясида муҳим ўрин тутаяди.

Ўзбекистонда **"Тивомакс Дарница"** дори воситасини ASKLEPIY Group йирик фармацевтика холдинг тузилмаси ўзининг ASKLEPIY Distribution бизнес бирлиги орқали тарқатади. ASKLEPIY Group – мамлакат фармацевтика саноатининг етакчиларидан бири бўлиб, бир нечта йўналишларни бирлаштиради: дори воситаларини тарқатиш, дорихоналар тармоғи, маркетинг, маҳаллий ишлаб чиқариш ва IT-ечимлар.

Преэклампсия платсентар қон айланишининг бузилиши ва ҳомиланинг она қорнида ривожланишдан орқада қолишининг асосий сабабларидан бири бўлиб қолмоқда. Касалликнинг патогенези тизимли эндотелиал дисфункция, қон томир спазми ва сурункали гипоксия билан боғлиқ бўлиб, бу ҳомиладор аёлга комплекс ёндашувни талаб қилади. Микротсиркуляциянинг яққол бузилишларида номедикаментоз чоралар муҳим, аммо кўпинча етарли бўлмайди.

Бундай шароитларда метаболизмни яхшилаш ва тўқималарнинг гипоксияга чидамлилигини оширишга қаратилган патогенетик воситаларни қўллаш терапиянинг асосий элементиға айланади. **"Тивомакс Дарница"** бундай қўллаб-қувватлашни таъминлаб, энергия танқислигини тузатишга ва ишемиянинг ҳомила ривожланишига таъсирини камайтирашга ёрдам беради.

Шундай қилиб, ҚОВКВ хавфи бўлган беморларни даволаш комплексига **"Тивомакс"** препаратини киритиш профилактика самарадорлигини ошириши ва гипоксия зарарланишининг ноҳуш оқибатларини камайтираши мумкин. Препарат фетоплатсентар қон оқими бузилишларини патогенетик коррексиялашнинг замонавий стратегиясида муҳим ўрин тутаяди.

ИНФУЗИЯ УЧУН ЭРИТМА 100 МЛ

ТИВОМАКС

Arginine hydrochloride

42 мг/мл

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

Европа сифати

Аргининни Украинадаги етакчи ишлаб чиқарувчиси

Даволаш курси учун қулай нарх

ОҒРИҚҚА ҚАРШИ

Оғриққа чидашнинг нима кераги бор? Замоनावий хавфсиз оғриқсизлантириш усули

Оғриқ ҳақида нима биламиз? Бу ҳис-туйғу ҳар бир инсонга таниш. Оғриқ – мураккаб, кўп қисмли психофизиологик ҳодиса бўлиб, тўсатдан пайдо бўлиши ва инсонни қувонч, қулайлик ва одатий ҳаёт тарзидан маҳрум қилиши мумкин. Оғриққа чидаш керакми, қачон шифокорга мурожаат қилиш лозим ва ундан халос бўлишнинг хавфсиз усули борми?

Эва Абьян

Кўп йиллик клиник тажриба шуни кўрсатадики, ностероид яллиғланишга қарши дорилар (НЯҚД) оғриқни бартараф этишда етакчи ўринни эгаллайди. Уларнинг терапевтик қўлланилиши кенглиги оғриқ синдроми ривожланишининг умумий патогенетик бўғинларига таъсир этиш қобилияти билан изоҳланади, бу эса уларни кўплаб клиник ҳолатлар учун долзарб қилади. НЙПҚДнинг асосий нишони сиклооксигеназа (СОГ) ферментидир. У икки шаклда мавжуд:

- СОГ-1 – ошқозон шиллиқ қаватини ҳимоя қилувчи, буйраклар фаолиятини ва қон ивишини тартибга солувчи "физиологик" простагландинлар учун масъул.
- СОГ-2 – яллиғланишда фаоллашади ва оғриқ, шиш ҳамда ҳарорат кўтарилишини келтириб чиқарадиган "патологик" простагландинлар ҳосил бўлиши учун жавобгар.

Хавфсизлик бўйича "олтин стандарт" деб тан олинган ибупрофен иккала ферментни (СОГ-1 ва СОГ-2) тўсиб, простагландинлар ҳосил бўлишини камайтиради. Натижада яллиғланиш, оғриқ ва иситма пасаяди.

Бундан ташқари, ибупрофен парацетамол ёки опиоид турдаги дорилар каби бошқа оғриқ қолдирувчи воситаларга нисбатан бир қатор афзалликларга эга. Улардан баъзилари:

- Ибупрофен узоқ муддат таъсир кўрсатади ва бир марта қабул қилинганда узоқ вақт оғриқсизлантиришни таъминлайди, бу эса препаратни камроқ қабул қилиш имконини беради.
- Қарамлик келтириб чиқариши мумкин бўлган опиоидларга нисбатан жиддий ножўя таъсирлар хавфи минимал.
- Ортиқча дозада жигарга жиддий зарар етказиши мумкин бўлган парацетамолдан, қон яратиш тизимининг бузилишига олиб келадиган аналгин-

дан фарқли ўлароқ, ибупрофен камроқ захарли.

- Хавфсизлиги бўйича кенг далиллар базасига эга, шу боис дунёнинг кўплаб мамлакатларида рецептсиз сотилади.

Замоनावий оғриқ қолдирувчи воситалар бозорида "NIKA PHARM" ишлаб чиқарувчисининг **"Форсил Экспресс"** препарати ностероид яллиғланишга қарши дорилар орасида муносиб ўрин эгаллайди. **"Форсил Экспресс"** таркибидаги ибупрофен юмшоқ желатин капсулаларда тез сўрилади, аниқ дозалашни таъминлайди ва тайёрлашни талаб қилмайди. Оғриқни йўқотиш таъсири эса тезроқ юзага келади.

"ФОРСИЛ ЭКСПРЕСС" БАРЧА ТУРДАГИ ОҒРИҚЛАРНИ (ТИШ, БОШ, МУШАК, ҲАЙЗ) ЕНГИШГА ЁРДАМ БЕРАДИ, ЯЛЛИҒЛАНИШГА ҚАРШИ, ИСИТМА ТУШИРУВЧИ ТАЪСИР КЎРСАТАДИ, ШАМОЛЛАШ ВА ГРИПП АЛОМАТЛАРИНИ ЕНГИЛЛАШТИРАДИ. ШУНИНГДЕК, БОҒЛАМ ЧЎЗИЛИШИ КАБИ ЮМШОҚ ТЎҚИМАЛАР ШИКАСТЛАНГАНДАГИ ОҒРИҚ СИНДРОМИНИ ЕНГИЛЛАШТИРИШ УЧУН ИШЛАТИЛАДИ.

Қўллаш хусусиятлари:

- **"Форсил Экспресс"** катталар ва 12 ёшдан катта болаларга буюрилади. Препарат қисқа муддатли қўллаш учун мўлжалланган.
- Овқатдан кейин, оз миқдорда сув билан ичилади.
- Заруратга қараб кунига 3 мартагача 1-2 капсуладан қабул қилинади, қабуллар орасидаги танаффус камида 4 соат бўлиши лозим.
- 24 соат ичида 6та капсуладан ортиқ қабул қилманг.
- Қабул қилиш давомийлиги бўйича чеклов: 3-5 кун – ўткир аломатларни бартараф этиш учун етарли муддат. Симптом-

лар бу муддатдан узоқроқ давом этса, асоратларни истисно қилиш учун шифокорга мурожаат қилиш зарур.

- Агар катталар препаратни 10 кундан ортиқ (12 ёшдан 18 ёшгача бўлган болалар ва ўсмирлар учун 3 кундан ортиқ) қабул қилишлари керак бўлса, ёки аломатлар сақланиб қолса ёки кучайса, даволанишни тўхтатиб, шифокорга мурожаат қилиш лозим.

Қарши кўрсатмалар:

- Таркибидаги ҳар қандай моддага юқори сезувчанлик.
- Жигар (жигар етишмовчилиги) ёки буйраклар функциясининг сезиларли бузилиши (КК < 30 мл/мин).
- Бир вақтнинг ўзида таркибида парацетамол бўлган бошқа дориларни қабул қилиш.
- Оғир даражадаги артериал гипертензия, юрак ишемик касаллиги, тахикардия, атеросклероз.
- Феохромомцитом.
- Ёпиқ бурчакли глаукома.
- Яққол аломатлари билан кечувчи простата беши гиперплазияси.
- 12 ёшгача бўлган болаларга.
- Ҳомиладорлик ва эмизиш даври.

"Форсил Экспресс" капсулалари соматик жихатдан соғлом одамларда оғриқни қолдириш учун самарали ва энг муҳими, хавфсиз воситадир. Бироқ, ҳар бир препаратнинг ўзига хос кўрсатма ва қарши кўрсатмалари борлигини унутмаслик керак. Ҳар қандай дори воситасини қабул қилишдан олдин, айниқса сурункали касалликлар мавжуд бўлганда ёки бошқа дори воситаларидан фойдаланилганда, малакали маслаҳат олиш учун шифокор ёки фармацевтга мурожаат қилиш тавсия этилади.

ФОРСИЛ[®] экспресс

ОҒРИҚДАН КУЧЛИРОҚ

- ✓ Тиш оғриғи
- ✓ Бел оғриғи
- ✓ Бош оғриғи
- ✓ Ҳайз пайтидаги оғриқ
- ✓ Иситма синдроми
- ✓ Посттравматик оғриқ

Долзарб хавф: гельминтозлар ва уларнинг инсон саломатлигига таъсири

Гельминтозлар – паразит чувалчанглар келтириб чиқарадиган касалликлар гуруҳи бўлиб, кўплаб мамлакатларда, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам соғлиқни сақлашнинг долзарб муаммоси бўлиб қолмоқда. Гельминтозлар миллионлаб одамларга таъсир қилади ва овқат ҳазм қилишнинг бузилиши, аллергик реакциялар ва иммунитет тизимининг заифлашиши каби соғлиқ учун жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Елена Липатова

Энг кўп учрайдиган гельминтозлар: лямблиоз, аскаридоз ва энтеробиоз ўз вақтида аниқланмаса ва даволанмаса, оғир асоратларга олиб келиши мумкин.

Гельминтоз мавжудлиги белгилари

Гельминтозлар хилма-хил белгилар билан намоён бўлади, улар паразитнинг турига, зарарланиш даражасига ва организмнинг индивидуал хусусиятларига қараб ўзгариши мумкин. Асосий белгилари қуйидагилардан иборат:

- овқат ҳазм қилишнинг бузилиши: қорин оғриғи, кўнгил айланиши, қусиш, ич кетиши ёки қабзият;
- иштаҳанинг йўқолиши ва тана вазнининг камайиши;
- чарчоқ, ҳолсизлик ва иш қобилиятининг пасайиши;
- аллергик реакциялар: терининг қичиши, тошмалар;
- камқонлик (гемоглобин даражасининг пастлиги);
- уйқунинг бузилиши ва асабийлашиш, айниқса болаларда;
- баъзи ҳолларда – йўтал ва нафас олишнинг қийинлашиши (личинкаларнинг кўчиши пайтида);
- орқа чиқарув тешиги атрофидаги қичишиш (энтеробиоз учун хос).

Лямблиоз

Лямблиоз *Giardia lamblia* паразити келтириб чиқарадиган касалликдир. У кўпинча болаларда учрайди ва қуйидаги аломатларни келтириб чиқариши мумкин:

- ич кетиши;
- кўнгил айланиши;
- Қорин оғриғи;
- Чарчаш;
- Қориннинг дам бўлиши ва метеоризм;
- вазн йўқотиш.

Лямблиознинг кўплаб ҳолатлари аниқланмай қолади, бу эса касалликнинг сурункали шакллари ва умумий саломатликнинг ёмонлашишига олиб келади.

Аскаридоз ва энтеробиоз

Аскаридалар келтириб чиқарадиган аскаридоз ва остритсалар келтириб чиқарадиган энтеробиоз ҳам Ўзбекистонда кенг тарқалган гельминтозлардир. Бу инфекциялар овқат ҳазм қилишнинг жиддий бузилишига ва иммунитет тизимининг заифлашишига олиб келиши мумкин, бу эса одамларни бошқа касалликларга кўпроқ моил қилади.

Аскаридоз белгилари:

- Қорин оғриғи
 - Ич келишининг бузилиши (қабзият ёки ич кетиши)
 - Йўтал ва нафас қисилиши (қуртларнинг ўпка орқали кўчишида)
 - Аллергик реакциялар
 - Ортикча чарчоқ
- #### Энтеробиоз белгилари:
- Орқа чиқарув тешиги атрофидаги қичишиш, айниқса тунда
 - Уйқунинг бузилиши
 - Болалардаги асабийлашиш ва безовталиқ
 - Иштаҳанинг пасайиши
- эҳтимоли

Гельминтозларни даволаш

Гельминтозларни анъанавий даволаш мебендазол ва албендазол каби антигельминт дори воситаларидан фойдаланишни ўз ичига олади. Бироқ, бу препаратларнинг самарадорлиги ҳар доим ҳам етарли эмас ва сўнгги йилларда урсодезоксихол кислотаси (УДХК), энтеросорбентлар ва фермент препаратларини қўллашни ўз ичига олган комплекс даволаш усулига қизиқиш ортмоқда.

УДХК нима ва унинг хусусиятлари қандай?

Урсодезоксихол кислотаси – табиий ўт кислотаси бўлиб, инсон организмда холестериннинг эриши ва чиқарилиши жараёнида иштирок этади, шунингдек, жигарни ҳимоя қилувчи ва яллиғланишга қарши таъсирга эга. УДХК жигар фаолиятини яхшилашга, токсик юкламани камайтиришга ва ўт таркибини нормаллаштиришга ёрдам беради.

Гельминтозларда урсодезоксихол кислотасининг (УДХК) таъсир механизмини Ўзбекистондаги «NIKA PHARM» заводида ишлаб чиқарилаётган капсуладаги «ГЕПАЛЮКС» 250 мг ва таблеткадаги «ГЕПАЛЮКС ФОРТЕ» 500 мг препаратлари мисолида кўриб чиқамиз.

Гельминтозларда «ГЕПАЛЮКС» ва «ГЕПАЛЮКС ФОРТЕ» бир нечта муҳим таъсирларни кўрсатади:

Паразитларга қарши таъсири – УДХК ўт таркибини ўзгартириб, паразитларнинг ҳаёт фаолияти учун ноқулай шароит яратади, бу эса уларнинг nobud бўлишига ёки организмдан чиқиб кетишига ёрдам беради.

Жигарни ҳимоя қилувчи таъсир – кўпинча гельминтлар инвазиясида юзага келадиган жигар шикастланишининг олдини олади, яллиғланишни камайтиради ва тўқималар тикланишини яхшилайдди.

Иммунитетни рағбатлантириш – УДХК организмнинг маҳаллий ҳимоя реакцияларини кучайтиради, бу эса паразитларни янада самарали йўқ қилишга ёрдам беради.

Иккала препарат ҳам юқори биосингувчанлиги, яхши кўтарилиши ва исботланган самарадорлиги билан ажралиб туради. Уларни қўллаш нафақат паразитларни йўқ қилишга, балки жигар функцияларини тиклашга ёрдам беради, бу айниқса ўт йўллари зарарланиши билан кечадиган гельминтозларда муҳимдир.

Гельминтозларни даволашда урсодезоксихол кислотасидан фойдаланиш ушбу касалликларни самарали ва хавфсиз даволаш учун янги имкониятлар очмоқда. "Гепалюкс" ва "Гепалюкс форте" препаратлари беморлар саломатлигини яхшилаш ва асоратлар хавфини камайтиришга кўмаклашадиган замонавий ҳамда қулай воситалардир. Доза ва даволаш режасини тўғри танлаш учун шифокор билан маслаҳатлашиш жуда муҳимдир.

ГЕПАЛЮКС®

Урсодезоксихолат кислота

Жигарга
мажмуавий ёрдам!

"DIPHARMA FRANCIS S.R.L.", Италия
заводи ҳомашёсидан ишлаб чиқарилган

Қўллаш бўйича
йўриқнома

Қўллаш бўйича
йўриқнома

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ASKLEPIY
Group

edqm

ЭРКАКЛАР САЛОМАТЛИГИ

Ўзига ишонган эркак: тўлақонли ҳаёт сари йўл

Бугунги кунда кўплаб эркаklar очик муҳокама қилиниши камдан-кам учрайдиган нозик муаммога дуч келмоқдалар – жинсий хоҳишнинг пасайиши ва сифатли жинсий алоқани сақлаб қолиш қийинчиликлари. Статистика шуни кўрсатадики, 40 ёшдан ошган эркаklarнинг учдан бир қисми баъзида шундай вазиятга дуч келади.

Марьям Суюнова

Эрекция пасайишининг сабаблари хилма-хил: касбий стресс, жисмоний чарчоқ, рухий кечинмалар, умумий аҳволнинг ёмонлашуви ва гормонал мувозанатнинг бузилиши. Кўпчилик халқ табобати ёки шубҳали қўшимчалардан фойдаланиб, муаммони мустақил ҳал қилишга уринади, аммо ўз-ўзини даволаш вазиятини янада оғирлаштириши мумкин.

Бешинчи турдаги фосфодиэстераза ингибиторлари (ФДЭ-5) деб номланган дори воситалари синфи уйғунлик ва ишончли қайтаришга қодир. Бу моддалар жинсий аъзолар соҳасида қон айланишини ва қон томирлар тонусини яхшиловчи азот оксиди ишлаб чиқарилишини рағбатлантиради. Ушбу тоифанинг энг самарали вакилларида бири таркибида силденафил фаол моддаси бўлган машҳур "Виагра" препаратидир.

NIKA PHARM ишлаб чиқарувчиси муқобил равишда **"Эрегра"** препаратини (фаол моддаси – силденафил) таклиф қилади, у эректил дисфункция аломатларига қарши курашда ажойиб натижаларни кўрсатмоқда.

"Эрегра" рақобатчилар орасида қуйидаги хусусиятлари билан ажралиб туради:

- Тежамкорлик: **"Эрегра"**-нинг нархи асл **"Виагра"**никидан анча арзон бўлиб, беморларга да-

волаш самарасини йўқотмасдан сезиларли миқдордаги маблағни тежаш имконини беради.

- Таъсир қилиш вақти: Таблетка қабул қилингандан 30-40 дақиқа ўтгач таъсир қила бошлайди ва максимал таъсири тўрт соатгача сақланиб қолади, бу **"Суҳагра"** ва **"Камагра Голд"** каби кўплаб сифатли аналогларига мос келади.

- Овқат ва спиртли ичимликлар билан мослиги: Препарат овқатланишдан қатъи назар фаоллики намоён қилади ва кичик миқдордаги спиртли ичимликлар билан кучсиз ўзаро таъсирлашади, бу эса уни бошқа воситалардан ажратиб туради.

- Хавфсизлик: Ўтказилган клиник тадқиқотлар **"Эрегра"**ни қабул қилишда ножўя таъсирларнинг паст даражасини кўрсатади: камдан-кам ҳолларда бош оғриғи, бош айланиши ва енгил иссиқлик ҳисси қабул қилиш тўхтатилгандан сўнг тез орада йўқолади.

- Ишлаб чиқарувчилар сифат барқарорлигини ва ишлаб чиқаришнинг юқори стандартларига риоя этилишини кафолатлаган ҳолда препаратни тайёрлашнинг бутун жараёнини назорат қиладилар.

- **"Виагра"**, **"Суҳагра"**, **"Камагра Голд"** каби асосий рақобатчилар билан батафсил қиёсий таҳлил ўтказиб, асосий фарқларни кўрсатиш мумкин:

- Таъсир тезлиги. Таъсир

асл препаратларга қараганда тезроқ намоён бўлади, бу эса тез жавоб муҳим бўлган вазиятларда устунлик беради.

- Юқори биологик ўзлаштирувчанлик. Фаол модда қонга тез ўтади ва қабул қилингандан сўнг бир-бир ярим соат ичида максимал концентрацияга етади.

- Қабул қилиш схемасининг соддалиги: овқат ва ичимликлар бўйича қатъий чекловлар йўқ, бу препаратни қўллашни осонлаштиради.

- Минимал ножўя таъсирлар: ФДЭ-5 ингибиторларининг аксарияти ножўя таъсирлар хавфига эга бўлса-да, беморлар салбий таъсирлар камдан-кам ва заиф намоён бўлишини таъкидлашмоқда.

"Эрегра" препарати плёнка қобиқ билан қопланган таблетка шаклида ишлаб чиқарилади. Ҳар бир таблетка таркибида фаол модда – силденафил ситрат, шунингдек, барқарорлик ва қабул қилишнинг қулай шаклини таъминлайдиган ёрдамчи таркибий қисмлар мавжуд.

Препаратнинг таъсир механизми цГМФ (циклик гуанозинмонофосфат) миқдорининг ошишига асосланган бўлиб, бу артерияларнинг кенгайишига ва ғовак таналарга қон оқимининг кўпайишига олиб келади. Асосий кўрсатмадан (эрек-

тил дисфункцияни даволаш) ташқари, **"Эрегра"** кичик чаноқ қон томирларида қон айланишининг етишмовчилиги билан боғлиқ бўлган маълум ҳолатларда шифокор кўрсатмаси бўйича қўлланилиши мумкин.

Препаратнинг стандарт дозалари:

- 50 мг (дастлабки тавсия этилган доза)
- 100 мг (максимал бир марталик доза)

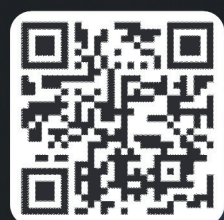
Препаратларни мустақил танлаш қатъиян ман этилади, чунки организмнинг индивидуал хусусиятлари ва ёндош касалликлар билан боғлиқ муҳим нозик жиҳатлар мавжуд. Ҳар қандай дори-дармонларни ишлатишдан олдин, албатта, шифокор билан маслаҳатлашинг.

Келтирилган маълумотларга кўра, **"Эрегра"** препарати ФДЭ-5 ингибиторлари гуруҳининг ўхшаш препаратлари орасида арзон нархи ва яхши даволаш самараси билан ажралиб туради.

"Эрегра" эректил дисфункцияга дуч келган эркаklar учун ишончли ёрдамчи бўлишга қодир. Унинг ҳамёнбоп нархлари, самарадорлиги ва хавфсизлиги препаратни фаол ва мазмунли шахсий ҳаётни тиклаш учун энг мақбул ечимга айлантиради.

EREGRA®

ҲАР БИР ЭРКАК УЧУН ИМҚОНЛИ КЛАССИКА

ASKLEPIY
Group

Эрегра - эректил дисфункцияни даволаш учун танланган дори воситаси

Эрегра 100 мг — 50 мг дозани олишга қулай бўлган бўлиш чизиғига эга.

Таъсири 30-60 дақиқадан сўнг пайдо бўлади

Эрегранинг хом ашёси EDQM сертификати билан тасдиқланган биоэквивалентлик тадқиқотида эга

Эрегра — 4 соат давомида барқарор самара

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

Товар жойлаштириш санъати: жавондан сотувгача

Мерчандайзинг – товарни сотувларини ошириш мақсадида уни самарали жойлаштиришга қаратилган тадбирлар мажмуасидир. Оддий қилиб айтганда, бу маҳсулотни тезда сотиб олишлари учун уни қандай ва қаерга қўйиш кераклиги ҳақидаги фандир. Келинг, бу қоидаларни дорихонада қандай қўллаш кераклигини кўриб чиқайлик.

Екатерина Доронкина

Жойлашув муҳим

Агар имкониятингиз бўлса, харидорлар, айниқса янги харидорлар биринчи марта келганида савдо залида қандай ҳаракатланаётганини кузатув камералари орқали кузатинг. Аксарият одамлар ўнг қўлли бўлиб, дорихонани кўздан кечиришни одатда кираверишдан ўнг томондан бошлайдилар. Савдо залининг бу қисми иссиқ зона деб аталади: бу ерда юқори маржали товарлар ва ишлаб чиқарувчи энг юқори бонусларни тўлайдиган маҳсулотлар жойлаштирилиши лозим.

Унга қарама-қарши совуқ зоналар хонанинг бурчакларида жойлашган. Бу ерда дорихона ассортиментида бўлиши керак бўлган паст, аммо барқарор талабга эга товарларни кўрсатиш тавсия этилади. Буларга тиббий буюмлар, гигиена ва парваришлашнинг асосий ва арзон воситалари, ётадиган беморларни парваришлаш учун сарфланадиган материаллар ва бошқалар кириши мумкин.

ДОРИХОНА ЗАЛИНИНГ ЎРТАСИДАГИ ЗОНА ИЛИҚ ДЕБ АТАЛАДИ: У 50-70% ТАШРИФ БУЮРУВЧИЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛАДИ. УНИ МАВСУМИЙ ТОВАРЛАР, КОСМЕТИКА, БАҚЛАР, БИРИНЧИ ЁРДАМ ВА БОЛАЛАР УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН МАҲСУЛОТЛАР УЧУН АЖРАТИШ КЕРАК.

Совуқ зона – бу биз чиқишда кўрадиган жой. У ерда дам олиш учун бурчак ташкил қилиш, тонометр ёки болалар учун бўяш китоблари қўйилган столча, баъзи декоратив элементлар, ахборот тахтаси ўрнатиш мумкин.

"5К" қоидаси

"5К" мерчандайзингининг "олтин қоидаси": керакли товар, керакли жойда, керакли вақтда,

керакли миқдорда ва керакли нархда.

Керакли товарга нималар киради? Масалан, мавсумий: ЎРВИ даврида – бу шамоллашга қарши дорилар. Ёки кун маҳсулоти: киш мавсумида чивин чақишига қарши дори бундай бўлиши эҳтимолдан йироқ.

Керакли жой одатда кўз даражасидаги жавонлардир. Албатта, бу даража болаларда катталарга қараганда пастроқ. Демак, энг кичкинтойлар учун маҳсулотлар пастроқда жойлаштирилгани маъқул. Энг пастки қисмда катта ҳажмдаги маҳсулотларни жойлаштириш мумкин. Керакли жойнинг иккинчи муҳим мезони – агар дорихонада очиқ жавон бўлса, мижоз маҳсулотни жавондан қанчалик осон ва қулай олиши мумкинлиги.

Керакли миқдор – бу товар захирасига риоя қилиш кераклигини англатади. ЎРВИ мавсумида сизда томир торайтирувчи, вирусга қарши воситалар ва иммуномодуляторларнинг етарли миқдори ва ассортименти бўлмаса, ғалати бўлади.

Керакли нарх – товар қанчалик керакли бўлмасин, агар унинг нархи рақобатчиларникидан анча юқори бўлса, харидор уни сотиб олмаслиги мумкин. Айниқса, яқин атрофда яна ўнлаб дорихоналар ишлаётган бўлса.

"Олтин учбурчак"

"Олтин учбурчак" қоидасига кўра, инсоннинг диққат марказидаги учта нуқта (кириш – муҳим витрина – касса) орасидаги масофа иложи борица катта бўлиши керак. Бундай ҳолда, харидор савдо залида керакли маҳсулотгача ҳаракатланиб, эътиборини бошқа товарларга, масалан, акцияли товарларга қаратади ва дорихонада узоқроқ қолади, бу эса режалаштирилмаган харидлар эҳтимолини оширади.

Бунинг учун қуйидагилар талаб қилинади:

1. Энг машҳур маҳсулотларни танланг. АВС таҳлилини ўтказинг ва товарларни уч гуруҳга

бўлинг. Биринчисига 80% фойда келтирадиган маҳсулотлар, иккинчисига 15% ва учинчисига 5% ва ундан кам фойда келтирадиган маҳсулотлар киради. Кейин савдо статистикасини таҳлил қилинг ва энг кўп сотиб олинадиган маҳсулотларни аниқланг.

2. Энг харидоргир маҳсулотларни қарама-қарши жойга жойлаштинг. Шундай қилиб, сиз "олтин учбурчак" яратасиз ва мижозларни унчалик машҳур бўлмаган маҳсулотлар жавонлари орасида юришга ундайсиз. Оммабоп, мавсумий нарсалар йўл-йўлакай қўйилади: одам кассага борар экан, бу нарса унинг кўзига ташланиб, "О! Менга бурун спреий керак, мендагиси тугаётган эди" деган фикрга ундаши керак.

3. "Учбурчак" ичидаги ва ташқарисидаги бўшлиқни тўлдилинг. Ёндош маҳсулотларни асосий маҳсулотлар ёнига жойлаштинг. Масалан, болалар овқати ёнига тагликлар қўйинг.

МАҲСУЛОТЛАРНИ ҚАЙТА ЖОЙЛАШТИРАЁТГАНДА "ОЛТИН УЧБУРЧАК" ҚОИДАСИНИ УНУТМАНГ. ШУНИ ЁДДА ТУТИШ КЕРАККИ, МАҲСУЛОТДАГИ НАРХ ЁРЛИҒИ ЎҚИЛИШИ, ТЎҒРИ ВА ЭҲТИЁТКОРЛИК БИЛАН ЁПИШТИРИЛИШИ ҲАМДА МАҲСУЛОТ ҲАҚИДАГИ МУҲИМ МАЪЛУМОТЛАРНИ ЁПИБ ҚЎЙМАСЛИГИ ЛОЗИМ.

Ёруғликни беринг!

Бугунги кунда барча кичик дорихоналар деярли бир хил кўринишга эга бўлган бир пайтда, ташриф буюрувчини харид қилишга ундашда ёритиш алоҳида аҳамиятга эга бўлиши мумкин. Ёруғлик харидорларнинг эътиборини савдо зали

ёки витринангизнинг маълум жойларига қаратади.

Шуни ёдда тутиш керакки, ҳар қандай ёруғлик манбаи, ҳатто ёруғлик диоди ҳам иссиқлик манбаидир. Дунёдаги барча LED ленталарини алоҳида витринага сиғдиришга уринишнинг ҳожа-ти йўқ – улар керакли ёруғлик даражасини бериши даргумон ва витрина ичидаги юқори ҳароратнинг зарари деярли кафолатланган.

Phillips Lighting буюртмаси бўйича ўтказилган тадқиқот шуни кўрсатдики, динамик ёритиш (турли хил эффектлар ва атмосферани яратиш учун реал вақт режимида ёрқинлик, ранг ва ёруғликнинг бошқа параметрларини ўзгартиришга имкон берадиган технологиялардан фойдаланишни назарда тутати) статик ёритишга нисбатан сотувни 14% га ошириш имконини беради.

Тадқиқот муаллифлари ҳисоботида таъкидланишича, ёритиш ҳар қандай чакана савдо корхонасида муҳим аҳамиятга эга, айниқса тор жойларда у жуда зарурдир. Агар витрина ёки савдо залининг бирор қисми яхши ёритилмаган бўлса, бу савдо майдонини фойдасиз деб ҳисоблаш мумкин.

Таҳлил қилишни унутманг

Дўкон ёки "бегона" дорихонага ташриф буюргангизда, у ерда маҳсулотларнинг жойлаштирилишига, витринанинг безатилишига, касса зонасининг кўринишига, мерчандайзинг қоидаларининг қайсиларига риоя қилинаётгани ва қайсилари эътиборсиз қолдирилаётганига, харидор сифатида сизга нималар қулай ва нималар ноқулайлик туғдириб, харид қилмасдан чиқиб кетиш истагини уйғотишига эътибор беринг. Шундай қилиб, ўз дорихона бизнесингизга мослаштира олишингиз мумкин бўлган барча янгиликларни ва қизиқарли ечимларни белгилаб олинг.

МУТАХАССИС ФИКРИ

Муҳаббат, чегаралар ва ички таянч: болалар психологининг нуқтаи назари

Тарбия – бу шунчаки қоидалар ва сабоқлар тўплами эмас, балки бола севишни, ишонишни, ўзини ва атрофидаги дунёни англашни ўрганадиган бутун бир оламдир. Илк қадамлардан бошлаб одатлар, ҳис-туйғулар, қадриятлар ва ички таянч шаклланади, бола келажакда қандай инсон бўлиши айнан шуларга боғлиқ. Меҳр ва интизомни қандай уйғунлаштириш, мустақиллик ва ҳиссий барқарорликни ривожлантириш, шунингдек, болани ўйинларда, ижодда ва дунёни кашф этишда қандай қўллаб-қувватлаш ҳақида болалар ва оила психологи, ICF мураббийи, ўрта мактаблар учун дарсликлар муаллифи, "Онгли Ота-Оналик" усули ва онгли аёллар клуби асосчиси Хуррият Раҳматуллаева сўзлаб беради.

Озода Пулатова

Ота-оналарга болани болаликдаги психологик травмаларсиз ўстиришга ёрдам берадиган идеал тарбия модели мавжудми?

Аслида, ҳаммаси кўринганидан анча оддийроқ. Ота-оналар кўпинча тарбия жараёнини мураккаблаштирадилар. Лекин тарбиянинг универсал идеал рецепти бор деб ҳам бўлмайди. Биз ҳаммамиз ҳаракат қиламиз, ҳаммамиз хато қиламиз – бу табиий. Бироқ, боланинг ривожланиши учун зарур бўлган бир нечта асосий омиллар мавжуд. Биринчи ва энг муҳими – бу сўзсиз муҳаббат ва қабул қилиш. Бола ғамхўрлик ва хавфсизлик муҳиtida туғилиб ўсганида,

ота-онасига суяна олади. Аммо улғайган сари у аста-секин ички таянчни, яъни ўзига ва ўз кучига таяниш қобилиятини шакллантиради. Афсуски, бундай ички таянч жуда кўп одамларга – аҳолимизнинг 80 фоизидан кўпроғига етишмайди. Бунинг сабаби фақат болаликда меҳр ва руҳий қўллаб-қувватлашнинг етишмаслигида эмас. Ғамхўрлик, қўллаб-қувватлаш ва интизом мувозанатини сақлаш муҳим. Болага чегаралар керак, чунки улар барқарорлик ҳиссини беради. Хотиржам, экологик интизом мустақиллик, масъулият ва ўзига ишончни шакллантиради.

Ёш авлод тарбиясида йўл

қўйилаётган хатолар ҳақида фикр юритар экансиз, уларнинг қайсиларини тез-тез учраб турадиган хатолар деб айта оласиз?

Ота-оналар хато қилишда икки тоифага бўлинади. Икки тоифада ҳам улар ўзлари болаликдаги жароҳатларини енгиб ўтмаганлар. Биринчи тоифа – тарбиянинг қатъий усуллари-ни давом эттирувчилар. Булар ўзларининг оғриқли тажрибаларини оқлайдиган ота-оналардир: "Бизни уришган ва қийишган – ва биз нормал бўлиб ўсганмиз." Улар ўз жароҳатларига эътибор бермайдилар ва болалар билан худди шундай нотўғри усулларни қўллайдилар. Натижада бола

босим остида ва ҳиссий хавфсизликнинг йўқлиги шароитида ўсади. Иккинчи тоифа – ҳаддан ташқари ғамхўрлик қилувчилар. Бундай ота-оналар, аксинча, болалигида ўзларининг етарли меҳр олмаганликларини англаб етадилар, ота-оналарини айблайдилар, лекин ўзларининг хафагарчиликларини енгиб ўтмайдилар. Уларнинг позицияси: "Менда бўлмаган ҳамма нарсани боламга бераман." Болага ҳеч нарсани рад этишмайди, ҳар қандай ноқулайликни бартараф этишади, унинг учун муаммоларни ҳал қилишади. Бундай болалар ғайратсиз, ҳаётга қизиқмайдиган, қийинчиликларни енгиб ўтиш қобилиятига эга бўлмаган ҳолда ўсади. Иккала тоифа ҳам фойда келтирмайди. Бола кўлидан келадиган қийинчиликларга дуч келиши, уларни ҳал қила олиши ва ўз саъй-ҳаракатларининг қийматини кўриши муҳимдир. Бусиз ички куч ва мустақиллик шаклланмайди.

Кўпинча ҳаддан ташқари ғамхўрлик қилинган болалардан инфантил катталар етишиб чиқади. 20, 30 ва ҳатто 40 ёшда ҳам улар "болалар позицияси"да қоладилар, ота-оналаридан ажралмайдилар ва кимдир уларга бахт олиб келишини кутадилар. САБАБИ – ИЧКИ ТАЯНЧНИНГ ЙЎҚЛИГИ. ОТА-ОНА МЕҲРИ МУҲИМ, ЛЕКИН ИНТИЗОМСИЗ У ЗАРАР ЕТКАЗИШИ МУМКИН.

Кузатишларингиз бўйича юртимизда қандай анъанавий тарбия усуллари қўлланилмоқда?

Жамиятимизда тарбияга бўлган ёндашувларнинг жуда кенг кўламини кузатиш мумкин. Бир томондан, бола тарбиясига жуда онгли ёндашадиган ота-оналар ҳам бор: улар болаларнинг

МУТАХАССИС ФИКРИ

эҳтиёжларини ҳисобга олади, уларнинг фикрини тинглайди, мустақиллик ва ҳиссий барқарорликни ривожлантиради. Бундай оилалар кўпинча замонавий, экологик усуллардан фойдаланади ва улардаги болалар ўзига ишонган ва мослашувчан бўлиб ўсади. Лекин, афсуски, асрлар давомида шаклланиган анъанавий ёндашувлар ҳам сақланиб қолмоқда. Баъзи оилаларда болаларга ўз ҳис-туйғулари ва фикрларини билдиришни тақиқлайдилар, уларни тингламайдилар, "оғизларини ёпиб қўядилар." Ўғил болаларни кучли бўлишга, ҳис-туйғуларини яширишга ва ҳеч қачон заифлик кўрсатмасликка, қизларни эса оиласининг кутганларига бўйсунушга ўргатишади. Бу усуллар бугунги кунда замонавий дунёга мос келмай қолди. Айниқса, кўрқув орқали тарбиялаш зарарлидир. Агар бола ота-онасидан кўрқса, унда хавфсизлик ва ишонч ҳисси бузилади – хавфли боғлиқлик ривожланади. У бир вақтнинг ўзида ўзига таянч ва ҳимоя бўлиши керак бўлган одамдан ҳам муҳаббат, ҳам кўрқув олади. Келажакда бу бошқа одамларга қарамлик, мураккаб муносабатлар ва соғлом алоқаларни ўрнатишдаги қийинчиликларда намоён бўлиши мумкин. Бугунги кунда ота-оналар илгари долзарб бўлган усуллар ҳозирги шароитда ишламаётганини тушунишлари муҳимдир. Болалар меҳрга, қўллаб-қувватлашга ва оқилона чегараларга муҳтож.

Юртимизда қизлар ва ўғил болалар тарбияси ўртасидаги фарқларга эътибор қаратайлик. Улар мавжудми?

Ҳа, фарқлар мавжуд ва улар кўп жиҳатдан жамиятимизда сақланиб қолган эски стереотиплар билан боғлиқ. Ўғил болаларни анъанавий тарзда авлод давомчиси ва оила ҳимоячиси сифатида эъозлашади ва қадрини билишади, яхши олий ўқув юртларида ўқишни рағбатлантирадилар ва кўпинча қийинчиликлардан асрашади. Натижада ўғил болалар қулай муҳитда ўсади, бу эса баъзан уларни ҳаддан ташқари қарам, камроқ мустақил ва инфантилликка моил қилиб қўяди. Қизларни эса ёшлигиданоқ қийинчиликларга бардош бера оладиган, ўз хатти-ҳаракатлари учун жавобгар бўла оладиган қилиб тарбиялайдилар. Уларга кўпинча уй вазифаларини юклашади, яхши ўқиш ва мустақилликни талаб қилишади, бу эса кучли ва ўзига ишонган қизларни шакллантиришга ёрдам беради. Шу билан бирга, уларнинг шахсий истаклари ва афзалликлари кўпинча эътибордан четда қола-

ди — келажак ҳақидаги кўплаб қарорлар аллақачон улар учун қабул қилинади. Ҳар бир боланинг тарбияси нафақат шахсий, балки ижтимоий масъулият эканлигини тушуниш муҳим. Бугун фарзандларимизни қандай тарбияласак, эртага улар қандай инсон бўлиб етишади ва жамиятимизни қандай шакллантиради.

БУГУНГИ КУНДА ҚИЗИҚАРЛИ ТЕНДЕНЦИЯ КУЗАТИЛМОҚДА: ЗАМОНАВИЙ ҚИЗЛАР РИВОЖЛАНМОҚДА, ЎҚИМОҚДА, ИШЛАМОҚДА ВА МУСТАҚИЛ РАВИШДА ДАРОМАД ТОПМОҚДА, АММО ЭРКАКЛАР БАЪЗАН УЛАРНИНГ МАҚСАДЛАРИГА МОС КЕЛМАЙДИГАН "ҚУЛАЙЛИК" ЁКИ ЧЕКЛАНГАН ШАРОИТЛАРНИ ТАКЛИФ ҚИЛАЁТГАНИГА ДУЧ КЕЛМОҚДАМИЗ. БУ ЖАМИЯТНИНГ ЎҒИЛ ВА ҚИЗЛАРНИ ҚАНДАЙ ТАРБИЯЛАЁТГАНИ БИЛАН БЕВОСИТА БОҒЛИҚ.

Сўнгги пайтларда ота-оналар ўзига хос тенденцияга амал қилиб, болаларга кўп эътибор қаратмоқдалар: эрталабдан кечгача тўғарақлар ва таълим. Бунинг оқибати нима бўлиши мумкин?

Шуни таъкидлаш керакки, ҳаддан ташқари тигиз жадвал боланинг табиий ривожланишига халақит беради. Болаликда энг муҳими ўйин бўлиб, у мувофиқлаштириш, фикрлаш, ижодий ва мантиқий кўникмаларни шакллантиради. Болага эркинлик бериш муҳим: у бемалол ётсин, кўчада ўйнасин, атрофни ўргансин, қум, барглар, сувни ушлаб кўрсин — бу нормал ривожланиш учун зарур бўлган миллионлаб сенсомотор импульсларни беради. Айниқса, ота-оналар билан ўтказилган вақт, шунингдек, тасаввур, ўзини баҳолаш, стрессга чидамлик ва ностандарт фикрлашни ривожлантирадиган ўйин ва ижодий машғулотлар жуда қимматлидир. Ривожланиш марказлари, тиллар, спорт — булар фойдали, аммо методикалар қуруқ академик эмас, балки қизиқарли ва ўйинга асосланган бўлиши керак.

ОТА-ОНАЛАР УЧУН АСОСИЙ МАСЛАҲАТ: ФАҚАТ КўНИКМАЛАР ҲАҚИДА ЭМАС, БАЛКИ БОЛАДА АЙНАН НИМА РИВОЖЛАНАЁТГАНИ ВА БУ КЕЛАЖАКДА УНГА ҚАНДАЙ ФойДА БЕРИШИ ҲАҚИДА ўйланг.

Боланинг хатти-ҳаракати муаммолар ҳақидаги сигнал

эмас, балки ёшга хос инжиқликлар эканлигини қандай тушуниш мумкин?

Бунинг учун ота-оналарнинг кузатувчанлик даражаси юқори бўлиши керак. Инжиқлик — бу бола ривожланишининг табиий қисми. Кўпинча бола йиғи ёки жазава орқали истаган нарсасини тезроқ қўлга киритишга уринади. Агар бу усул мунтазам равишда натижа берса, уни аста-секин йўқотиш, болага жазавалар фойда бермаслигини кўрсатиш муҳим. Масалан, хотиржамлик билан тушунтириш мумкин: "Ҳозир йиғлаб ҳеч нарса ололмайсан, кейин ўйлаб кўриб, қарор қабул қиламан." Бунда вазиятни ҳисобга олиш муҳим. Баъзида бола ҳақиқатан ҳам эътибор етишмаслигидан дарак беради. Бу, айниқса, катта ёшдаги болаларда кичик фарзанд туғилганда яққол намоён бўлади: катта фарзанд ўзини эътибордан четда қолгандай ҳис қилиши ва буни расмлар ёки ўйинларда кўрсатиши мумкин — ўзини ёлғиз, ота-онасини эса кичик фарзанди билан тасвирлайди. Кузатувчанлик, боланинг хатти-ҳаракатларини таҳлил қилиш ва у билан мулоқот қилиш оддий инжиқликларни ҳақиқий сигналлардан ажратишга ёрдам беради. Ота-оналар боланинг ҳис-туйғулари, хатти-ҳаракатлари, расмлари ва ўйинларидаги ўзгаришларни пайқашлари керак, шунда улар қачон қўллаб-қувватлаш ва ғамхўрлик кераклигини ва қачон аста-секин мустақилликка ўргатиш лозимлигини ўз вақтида тушунишади.

ОТА-ОНАНИНГ СУПЕР КУЧИ — КУЗАТУВЧАНЛИК: ИНЖИҚЛИК — БУ ШУНЧАКИ ИСТАЛГАН НАРСАНИ ТЕЗДА ҚўЛГА КИРИТИШ УСУЛИ, АММО БОЛАНИНГ ХАТТИ-ҲАРАКАТЛАРИ, ҲИС-ТУЙҒУЛАРИ ЁКИ РАСМЛАРИДАГИ НОЗИК ўзгаришлар унинг ички кечинмалари тилидир. УЛАРНИ БИР-БИРИДАН АЖРАТА БИЛИШ ОРҚАЛИ БИЗ ФАРЗАНДИМИЗНИ ШУНЧАКИ ТАРБИЯЛАМАЙМИЗ, БАЛКИ ЧИНАКАМИГА ТИНГЛАЙМИЗ.

Ўсмирлик даври ҳақида нима дейиш мумкин: нима учун кўплаб ўсмирлар маълум бир пайтда ота-оналари билан мулоқот қилишни хоҳламай қоладилар?

Ўсмирлик — бу бутун тарбиянинг натижалари: тўғри қадамлар ҳам, хатолар ҳам намоён бўладиган давр. 10-12 ёшгача ота-она бола учун мутлақ обрў бўлиб, унинг ёнида у севги, қўллаб-қувватлаш ва маъқуллашни излайди. Аммо 11-12 ёшдан

кейин бола ўзини "деярли катта одам" деб ҳис қилади ва ота-онасига танқидий кўз билан қарай бошлайди, уларнинг камчиликларини пайқайди. Ота-онанинг обрўси табиий равишда пасаяди ва агар муносабатлар нотўғри қурилган бўлса, алоқа бузилиши мумкин. Ўсмирлар ўзларини четга оладилар, низоларни бошлайдилар ёки бутунлай узоқлашадилар. Агар ўсмирлик даврида ҳиссий алоқа узилса, ота-она ва бола ўртасидаги муносабат муқаррар равишда йўқолади. Бундан ҳимояланишнинг ягона йўли ёшлиқдан ўрнатилган илиқ, ишончли муносабатлардир. Ўсмир уйда уни қоралашмай қабул қилишларини, у кечинмалар, эътирофлар, биринчи муҳаббат ҳақида гапиришга келиши мумкинлигини ва бу хавфсиз бўлишини ҳис қилиши керак.

ОТА-ОНАЛАРНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАСИ – ўЙНИ ЎСМИР ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНАДИГАН, ҲУРМАТ ВА ХОТИРЖАМЛИК ТОПАДИГАН ЖОЙГА АЙЛАНТИРИШ.

Бола тарбияси меҳр-муҳаббат, қўллаб-қувватлаш ва интизом ўртасидаги мувозанатдир. Ота-оналар учун болага хоҳлаган нарсасини бериш эмас, балки унда ички таянч, мустақиллик ва масъулият ҳиссини шакллантириш муҳим. Ҳаддан ташқари ғамхўрлик, кўрқув орқали тарбиялаш, қуруқ ва вақтинчалик кўникмаларни ривожлантириш зарар келтириши мумкин. Аксинча, ғамхўрлик, ўйинлар, ижодий машғулотлар ва оқилона чегараларни тўғри уйғунлаштириш кучли, ҳиссий жиҳатдан барқарор шахсни шакллантиришга ёрдам беради. Тарбия нафақат шахсий, балки ижтимоий масъулият ҳамдир, чунки бугун тарбиялаётган ҳар бир фарзандимиз эртанги жамиятимизни шакллантиради.

ДАВОМИ – ПОДКАСТДА! QR-КОДНИ СКАНЕРЛАНГ ВА ТўЛИҚ ВЕРСИЯНИ YOUTUBE ДА ТОМОША ҚИЛИНГ

ШАМОЛЛАШ ВА ЎРВИ

Шамоллашнинг қиёфалари кўп: нима учун дарҳол ҳаракат қилиш зарур?

Шамоллаш ёки ўткир респиратор вирусли инфекциялар (ЎРВИ) қўзғатувчилари ва клиник кўринишларининг хилма-хиллиги билан ажралиб туради. Айнан шу хусусият респиратор инфекцияларни олдини олиш ва даволашни мураккаблаштиради. Вируслар турли хил аломатларни келтириб чиқариши мумкин – бурун оқишдан ва томоқ оғриғидан тортиб юқори иситма, йўтал, танадаги оғриқлар ва кучли ҳолсизликкача.

Марьям Суюнова

Бу белгиларнинг ҳар бири ўзига хос тарзда организмни толиқтиради, иш қобилиятини пасайтиради ва ҳаёт сифатини ёмонлаштиради. Бемор одадий ҳаёт ритмига иложи бори-ча тезроқ қайтишга интилиб, кўпинча бир вақтнинг ўзида бир нечта дори воситаларини қабул қилади ва барча аломатларни бир йўла "бостиришга" ҳаракат қилади. Бироқ, ортиқча дори-дармон юкмаси ўз-ўзидан организм учун қўшимча стрессга айланиши ва нохуш оқибатлар хавфини ошириши мумкин.

ЎРВИни малакали даволаш нима учун зарур?

ЎРВИ – бу битта касаллик эмас, балки нафас йўллари зарарлайдиган ва турли вируслар келтириб чиқарадиган бутун бир инфекциялар гуруҳидир. Симптомларнинг ташқи ўхшашлигига қарамай, касалликнинг кечиши сезиларли даражада фарқ қилиши мумкин. Инфекциянинг барча кўринишларини бартараф этадиган универсал восита мавжуд эмас, шунинг учун даволашга вазмин ва оқилона ёндашув муҳимдир.

Даволашнинг асосий мақсади нафақат аломатларни енгиллаштириш, балки касалликнинг сабабига таъсир қилиш, шунингдек, ортиқча юклама пайтида организмни қўллаб-қувватладир. Айнан шу сабабли, қабул қилинадиган дори-дармонлар сонини камайтириш ва полипрагмазия хавфини пасайтириш имконини берувчи комбинацияланган дори воситаларига тобора кўпроқ устунлик берилмоқда.

Шундай воситалардан бири "Авиrol С" комбинацияланган препарат бўлиб, грипп ва ўткир респиратор вирусли инфекцияларда қўлланилади. Унинг таркиби касаллик ривожланишининг асосий механизмлари ва энг кенг тарқалган аломатларни ҳисобга олган ҳолда танланган.

Препарат таркибига қуйидагилар кирилади:

- **парацетамол** – ҳароратни туширишга ва оғриқ синдроми-ни камайтиришга ёрдам беради;
- **римантадин гидрохлорид** – вирусга қарши таъсир кўрсатади;
- **аскорбин кислотаси** – иммунитет тизимини қўллаб-қувватлашда иштирок этади;
- **лоратадин** – аллергия ва яллиғланиш реакцияларини

камайтиради;

- **рутин ва кальций карбонат** – қон томир деворини ҳимоя қилишга ёрдам беради.
- Компонентларнинг бундай уйғунлиги туфайли "Авиrol С" бир вақтнинг ўзида касалликнинг бир нечта бўғинларига таъсир қилади: иситма, бош ва мушак оғриғини енгиллаштиришга ёрдам беради, яллиғланиш белгиларини камайтиради ва тананинг ҳимоя кучларини қўллаб-қувватлайди.

Симптомлар кўп бўлганда, комплекс ёндашув муҳим

ЎРВИда аломатлар камдан-кам ҳолларда алоҳида намоён бўлади. Кўпинча бемор уларнинг биргаликдаги кўринишига дуч келади: иситма бош оғриғи, бурун оқиши, ҳолсизлик ва умумий аҳволнинг ёмонлашиши билан бирга келади. Бундай вазиятда битта комбинацияланган препаратни қўллаш бир хил таъсирга эга бўлган бир нечта воситаларни қабул қилишдан кўра қулайроқ ва оқилона ечим ҳисобланади.

"Авиrol С" катталарда ва 12 ёшдан катта болаларда грипп ва ЎРВИни этиотропик ва симптоматик даволаш учун қўлланила-

ди. Препарат курс билан қабул қилинади, бу касалликнинг кечишини назорат қилиш ва касалликнинг дастлабки кунларидаёқ аломатларнинг намоён бўлишини камайтириш имконини беради. Терапевтик таъсир бўлмаса, қабул қилишни тўхтатиш ва шифокорга мурожаат қилиш тавсия этилади.

Онгли ёндашув – соғайишнинг асосидир

Шамоллаш "жиддий бўлмаган" касалликдек туюлиши мумкин, аммо нотўғри ёки ўз вақтида даволанмаслик асоратлар хавфини оширади ва тикланиш даврини чўзади. Даволашни оқилона танлаш, дам олиш тартибига риоя қилиш ва ўз ҳолатига эътиборли муносабатда бўлиш организмга инфекцияни тезроқ енгиллаштиришга ёрдам беради.

"Авиrol С" каби дори воситаларини тўғри қўллашни ўз ичига олган комплекс ёндашув симптоматик юкламани камайтириш, дори-дармонларни ортиқча қабул қилмаслик ва касаллик даврида организмни қўллаб-қувватлаш имконини беради.

АВИРОЛ C[®]

ВИРУСЛАРДАН ИШОНЧЛИ ҲИМОЯ!

Virusga qarshi vosita

Capsulae «Avirol C»

AVIROL C[®]

NIK PHARM

12 ta kapsula

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

ASKLEPIY Group

Педиатриядаги бта афсона: боланинг соғлиғини аслида нима ҳимоя қилади?

Кундалик амалиётда педиатрлар ва фармацевтлар авлоддан-авлодга ўтиб келаётган доимий афсоналарга дуч келишади. Бироқ замонавий илмий маълумотлар халқ тасаввурларини далилларга асосланган тиббиётдан аниқ ажратиш имконини беради. Энг кенг тарқалган нотўғри тушунчалар ҳақида ўз амалиётида далилларга асосланган тиббиётнинг замонавий тамойилларига таянувчи педиатр-шифокор Қосимова Диёра сўзлаб беради.

Озода Пулатова

1 ИСИРИҚ ТУТАТИШ УЙНИ ИНФЕКЦИЯЛАРДАН ТОЗАЛАЙДИМИ?

Тиббиёт нуқтаи назаридан, исириқ тутунининг исботланган дезинфекцияловчи таъсири йўқ. У ҳаводаги вирус ва бактерияларни йўқ қилмайди. Аксинча, ёниш маҳсулотлари нафас йўллари шиллиқ қаватларини таъсирлантириши, айниқса болаларда йўтал, аллергик реакциялар ва бронхоспазмни келтириб чиқариши мумкин. Инфекцияларнинг самарали олдини олиш қўлларни мунтазам ювиш, хоналарни шамоллатиш ва эмлашга асосланади.

4 D3 ВИТАМИНИ БОЛАЛАРГА ЁЗДА КЕРАК ЭМАС, ЧУНКИ ҚУЁШ НУРИ ЕТИШМОВЧИЛИКНИ ТЎЛДИРИШ УЧУН ЕТАРЛИ

Ёзги мавсумда D витамини етишмовчилиги бўлмайди деган фикр нотўғри. Қуёшдан ҳимояловчи кремлардан фойдаланиш, ёпиқ кийимлар кийиш ва сояда бўлиш терида D витамини синтезини сезиларли даражада камайтиради. Баъзи болаларда гиповитаминоз ёзда ҳам сақланиб қолади. Қўшимча витамин қабул қилиш зарурати ёш, хавф омиллари ва лаборатория текширувлари натижаларига кўра белгиланади.

2 ВАКЦИНАЛАР АУТИЗМНИ КЕЛТИРИБ ЧИҚАРАДИ

Бу фикр кўп марта рад этилган. Юз минглаб болалар иштирокидаги йирик халқаро тадқиқотлар эмлаш ва аутизм ривожланиши ўртасида боғлиқлик топмаганлиги аниқланган. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖССТ) ва етакчи тиббиёт уюшмалари таъкидлашича, вакциналар хавфли ва ўлимга олиб келиши мумкин бўлган инфекциялардан ҳимояланишнинг энг самарали усулларида биридир.

5 ЭМИЗИКЛИ ОНА ҚАТЪИЙ ПАРҲЕЗГА РИОЯ ҚИЛИШИ КЕРАК

Она истеъмол қилган ҳар қандай маҳсулот болага тўғридан-тўғри таъсир қилмайди деб ҳисобланади. Кўп ҳолларда она сути одатдаги овқатланиш шароитида тўлиқ ва хавфсиз бўлиб қолади. Чекловлар фақат болада тасдиқланган аллергик реакция мавжуд бўлганда ва фақат шифокор тавсиясига кўра киритилади.

3 СОЧ ТЎКИЛИШИ, ТИРНОҚЛАРНИНГ МЎРТЛАШУВИ ВА ҲАДДАН ТАШҚАРИ ТЕРЛАШ ФАҚАТ D3 ВИТАМИНИ ЕТИШМАСЛИГИНИНГ БЕЛГИСИ

Бу аломатлар фақат D гиповитаминозига хос эмас. Улар темир, кальций, рух танқислигида, шунингдек, гормонал бузилишлар ва сурункали касалликларда ҳам кузатилиши мумкин. D3 витамини етишмовчилиги фақат қоннинг лаборатория таҳлили орқали аниқланади.

6 ТАГЛИКЛАР ЎҒИЛ БОЛАЛАРДА КЕЛАЖАҚДА БЕПУШТЛИКНИ КЕЛТИРИБ ЧИҚАРАДИ

Бу қўрқув илмий асосга эга эмас. Замонавий тагликлар тана ҳароратини репродуктив тизим учун хавфли даражага кўтармайди. Асосий шарт - терининг таъсирланиши ва яллиғланишининг олдини олиш учун тагликни ўз вақтида алмаштириш ва терини тўғри парвариш қилишдир.

ЭКСПЕРТ ХУЛОСАСИ

Далилларга асосланган тиббиёт анъаналар ва миш-мишларга эмас, балки клиник тадқиқотлар ва халқаро тавсияларга таянади. Бугунги кунда фармацевтлар ва шифокорларнинг вазифаси нафақат даво-

лаш усуллари танлаш, балки ота-оналарни маърифатли қилиш, илм-фанга ишончни шакллантириш ва хабардорлик орқали касалликларнинг олдини олишдан иборатдир.

Бош муҳаррир:
Доронкина Екатерина

Катта муҳаррир:
Марьям Суюнова
Озода Пулатова

Таҳририят жамоаси:
Марьям Суюнова
Озода Пулатова
Камилла Мусаева
Камила Рахманова
Сардор Султаниязов
Эва Абьян
Елена Липатова

Арт-директор:
Казанцев Владимир

Макетлар дизайнери:
Якубов Рашид

Саҳифалаш дизайнери:
Мазаитов Артур

Обуна ва тарқатиш бўлими:
Тел.: +99897 150 87 04
pharmazetaneews@gmail.com

Нашр материаллари "ASKLEPIY Group"
МЧЖ менежерларининг муаллифлик
ҳуқуқини ҳисобга олган ҳолда тайёрлан-
ди

Сон №1
Типография: «Uniking» МЧЖ
Тираж: 5 000 дона.

Даврийлик: йилига 12 марта
Нашр, саҳифалаш, дизайн
учун масъул редактор:
Доронкина Е.

«PHARMAZETA» газетаси Ўзбекистон
Республикаси Президенти девони қоши-

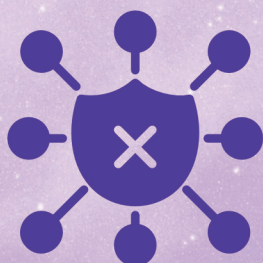
даги оммавий коммуникацияларда
рўйхатга олинган.
Рўйхатга олиш гувоҳномаси
№1458 12.02.2022 дан.
Редакциянинг фикри чоп этилган
материаллар муаллифларининг
фикрига мос келмаслиги мумкин.
Материаллар ўқилганда
«PHARMAZETA» га ҳавола қилини
ши шарт.
Реклама материалларида жойлашти-
рилган маълумотлар учун редакция
жавобгар эмас.
Ушбу маълумот фақат тиббиёт ва
фармацевтика соҳаси мутахассислари
учун мўлжалланган.

МИРАМИСТИН

КЕНГ ҚАМРОВЛИ
ТАЪСИРГА ЭГА АНТИСЕПТИК

Регенерация
жараёнини
фаоллаштиради

Вируслар, бактериялар ва
замбуруғлардан
ҳимоя қилади

Тезкор
самара

МАҲСУЛОТ СЕРТИФИКАТЛАНГАН

 ASKLEPIY
Group